

Bærekraftsrapport 2020

INNEHOLD

1	INNLEDNING	3
1.1	Ansvarlig samfunnsaktør.....	3
1.2	Rammeverk	3
1.3	Initiativer	6
2	INTRESSENTDIALOG	7
2.1	Prosess	7
2.2	Interessenter	7
2.3	Interessentgrupper (102 – 42)	7
2.4	Bærekraftsbarometer	8
3	VESENTLIGHETSMATRISE.....	9
4	SOSIALE FORHOLD	10
4.1	Likestilling og mangfold.....	10
4.2	Arbeidsmiljø og utvikling av ansatte	12
4.3	Personvern og informasjonssikkerhet	14
4.4	Økonomisk kriminalitet.....	15
4.5	Ansvarlige produkter og tjenester	16
5	VIRKSOMHETSSTYRING.....	19
5.1	Ansvarlig forretningsvirksomhet.....	19
5.2	Ansvarlig kredittgivning.....	20
5.3	Ansvarlig investering og finansiering	22
5.4	Ansvarlige innkjøp.....	25
6	KLIMA OG NATUR	26
6.1	Innledning	26
6.2	Påvirkning på klima og natur fra egen virksomhet	27
6.3	Påvirkning på klima og natur fra forretningsområdene.....	29
6.4	TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures.....	29
7	VEDLEGG 1: GRI	31
8	VEDLEGG 2: Scorekort	36
9	VEDLEGG 3: Tiltaksplan ARP	39

1 INNLEDNING

1.1 Ansvarlig samfunnsaktør

Sparebanken Sørs misjon er å «Skape bærekraftig vekst og utvikling for vår landsdel».

Sparebanken Sør er en regional sparebank, hvor forretningsmodellen er en integrert verdikjede som omfatter utvikling og produksjon og formidling av finansielle produkter og tjenester. Distribusjon av produkter gjennom eierselskaper og samarbeidspartnere utgjør en viktig del av forretningsmodellen. Sparebanken Sør betjener kundene gjennom en kombinasjon av salgskontorer og digitale løsninger. Digitalisering og analytisk tilnærming preger aktiviteter gjennom hele verdikjeden. De største forretningsområdene er utlån til privat- og bedriftsmarkedet, samt finansiering og investering. Forretningsvirksomheten utøves innenfor rammen av selskapets strategi, eierstyring- og selskapsledelse og etiske retningslinjer.

Sparebanken Sør har lang tradisjon som en ansvarlig samfunnsaktør, og har deltatt i utvikling av lokalsamfunn i bankens markedsområder. Arbeidet med bærekraft (ESG - Environmental, Social and Governance) som omfatter klima og natur, sosiale forhold og virksomhetsstyring, er en naturlig videreutvikling av den rollen banken har spilt gjennom snart 200 år. For Sparebanken Sør innebærer ansvaret for bærekraftig utvikling at banken skal bidra til positiv utvikling innenfor ESG, samt ivareta bankens samfunnsansvar i områder der banken har sin virksomhet. Arbeidet med bærekraft skal styrke konkurransekraft og redusere bankens ESG-risiko. Bankens skal som arbeidsgiver, investor, långiver og leverandør av finansielle produkter og tjenester, bidra til bærekraftig vekst gjennom å forsterke positive og redusere negative påvirkninger på mennesker, samfunn, klima og natur.

Som sparebank, med både direkte privat eierskap og samfunnseierskap, er bankens formål å levere konkurransedyktig avkastning til egenkapitalbeviserne, og samtidig skape bærekraftig utvikling og vekst i vår landsdel.

48 MNOK I GAVER OG SPONSORATER

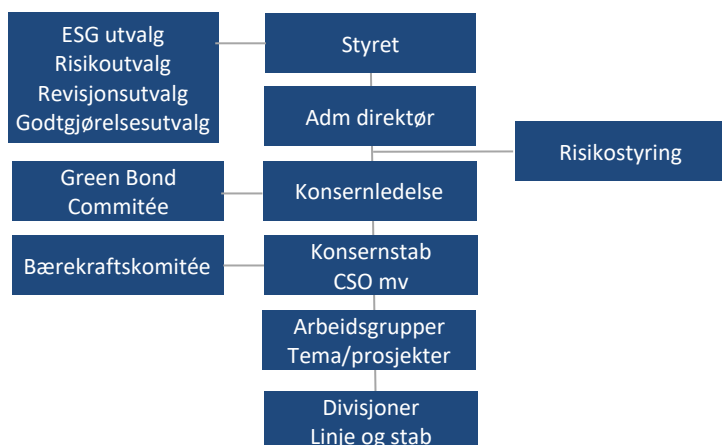
15 MNOK TIL NÆRINGSUTVIKLING

Banken bidrar med betydelige midler til nærings- og kompetanseutvikling, kultur, idrett og fysisk aktivitet og andre aktiviteter for utvikling og vekst av lokalsamfunnet.

1.2 Rammeverk

Organisering

Organisasjonsstrukturen for arbeidet med bærekraft i Sparebanken Sør er vist i figuren under.

Styret:

ESG er et prioritert område i strategiplanen til Sparebanken Sør. Styret har som mål å integrere og operasjonalisere ESG i alle deler av virksomheten. Styret deltar aktivt og beslutter overordnede saker og styringsdokumenter innenfor ESG-området.

«Policy for styrets mangfold», inneholder retningslinjer for styrets sammensetning, www.sor.no.

ESG utvalg:

ESG utvalg er styrets eget utvalg, som behandler og forbereder ESG saker for styret.

Administrerende direktør:

Administrerende direktør har ansvaret for at strategien blir implementert.

Risikostyring:

Risikostyring overvåker og rapporterer selskapets ESG risiko og risikohåndtering.

Divisjonsdirektører i konsernledelsen:

Divisjonsdirektører har det overordnede ansvar for respektive tema/fagområder.

Divisjon Konsernstab:

Divisjon konsernstab har det faglige ansvaret for ESG, samt ansvar for tilrettelegging, koordinering, kommunikasjon og oppfølging av arbeidet på overordnet nivå.

Arbeidsgrupper tema:

Det er etablert flere arbeidsgrupper med ansvarlige for tema. Sammen med Konsernstab arbeider denne gruppen med å integrere og operasjonalisere ESG innenfor respektive forretnings-/temaområder.

Divisjoner i linje og stab:

Linje og stab har ansvar for å operasjonalisere tiltak og handlingsplaner og følge disse opp.

Green Bond Committee:

Green Bond Committee har ansvar for at forpliktelser i rammeverket for grønne og bærekraftige obligasjoner ivaretas.

Arbeidet med ESG er godt forankret i bankens styre og ledelse.

GRI Standards (Global Reporting Initiative)

Sparebanken Sør rapporter etter GRI standard. GRI standard er et anerkjent globalt system og rammeverk for bærekraftsrapportering (ESG). GRI indeksen er en integrert del av Bærekraftsrapporten, www.sor.no.

Faktabok

Faktabok bærekraft er en supplerende del til Bærekraftsrapporten og bankens samlede rapportering av bærekraft. Faktaboken gir en kort oppsummering av sentrale forhold for de utvalgte tema, www.sor.no.

TCFD (Task force on Climate-related Financial Disclosures) – klimarapportering

TCFD er en supplerende del til Bærekraftsrapporten og bankens samlede rapportering av bærekraft. TCFD gir en oversikt over bankens klimarapportering, www.sor.no.

Styringsdokumenter

Gode styringsdokumenter er en viktig forutsetning for arbeidet med bærekraft. Det er utarbeidet styringsdokumenter på overordnet nivå, og på operativt nivå innenfor de ulike temaområdene.

ESG styringsdokument og policy	Status dokumentet	
	Offentlig	Internt
Besluttes av styret		
Strategiplan		X
Strategi bærekraft	X	
Etikkdokument	X	
Eierstyring og selskapsledelse	X	
Risiko og kapitalstrategi		X
Organisering av risiko og kapitalstyring		X
Policy styrets mangfold	X	
Hvitvaskingsdokument		X
Compliance dokument		X
Behandling av personopplysninger		X
Policy interessekonflikt	X	
Rutine for varsling internt og eksternt	X	
Besluttes av konsernledelsen		
Policy ansvarlig kredittgivning	X	
Policy ansvarlige investeringer og ansvarlig verdipapirvirksomhet	X	
Policy klima og miljø	X	
Risikovurdering av produkter, tjenester, rutiner, prosess og systemer		X
Policy ansvarlige innkjøp	X	
Retningslinjer for innkjøp - leverandørærklæring	X	
Policy arbeidstaker- og menneskerettigheter	X	
Policy Antikorrupsjon og bestikkelse	X	
Green & Sustainable Bond Framework	X	
Green & Sustainable Product Framework	X	
Rutine kundeklager	X	
Policy likestilling og mangfold	X	
Policy antiwhitvasking og terrorfinansiering	X	
Policy Ledelsessystem for informasjonssikkerhet, ISMS		X
Policy personvern	X	
Rutine internkontroll og hendelsesdatabase		X

Alle offentlige styringsdokumenter og rapporter er publisert på våre hjemmesider, <https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/baerekraft/>.

Styringsdokumentene beskriver styringssystemene for de aktuelle temaene, og hvordan disse styres og følges opp. Styringssystemer, mål og metoder for de vesentlige tema fremgår også av styringsdokumentene, samt av Bærekraftsrapporten og Faktabok Bærekraft. Styringssystemer, mål og metoder er gjenstand for løpende vurdering, utvikling og revidering. Banken vil ha spesielt fokus på å implementere mål fra EU taksonomi og UNEP Principles for Responsible Banking (PRB) når disse foreligger, kfr punkt 4.5. Styringsdokumenter, styringssystemer, mål og metoder, evalueres og revideres gjennom årlige revisjonsprosesser.

1.3 Initiativer

PRINCIPLES FOR
RESPONSIBLE
BANKING

VEIKART FOR GRØNN
KONKURRANSEKRAFT
I FINANSNÆRINGEN

FN Global Compact:

Sparebanken Sør er tilsluttet FNs Global Compact. Global Compact er verdens største initiativ for arbeid med bærekraft og samfunnsansvar. Banken rapporterte første Communication on Progress (CoP) Q1 2019.

UNEP FI PRB (FNs Miljøprogram - Principles for Responsible Banking)

FNs prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet er en guide som beskriver forpliktelser til ansvarlighet og ambisjoner for handlinger, for å oppfylle bærekraftsmålene og Parisavtalen. Sparebanken Sør har tilsluttet seg UNEP PRB. Banken er i god prosess med å integrere UNEP PRBs prinsipper i forretningsvirksomheten, og vil rapportere til UNEP PRB første gang i løpet av Q2 2021.

UNEP FI PRI (FNs Miljøprogram - Principles for Responsible Investment)

Sparebanken Sør driver ikke egen kapitalforvaltning, og er derfor ikke medlem i UNEP PRI. Banken formidler verdipapirfond fra andre fondsforvaltere og stiller krav til at disse er medlem og etterlever UNEP PRI sine prinsipper.

Finans Norge «Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen»

Finans Norge har utarbeidet et veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen med visjon om at finansnæringen i 2030 er lønnsom og bærekraftig. Sparebanken Sør har integrert flere av disse prinsippene i strategiske og operative prosesser, herunder bla:

- Klimarapportering iht TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosure).
- Gjøre obligasjonsmarkedet grønnere.
- Integrere ESG og klima i kredittprosesser.

FNs Bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål ble vedtatt i 2015 og er en global plan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Sparebanken Sør støtter alle de 17 bærekraftsmålene, og har identifisert noen av målene banken har særlig fokus på. Prioriterte bærekraftsmål, viktige tiltak og aktiviteter, illustreres i figuren under.

5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 	Likestillingsprogram Varsling og klaging Ikke tiløpne til finansielle løsninger og produkter
8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST 	ESG krav til kunder og leverandører ESG krav til utlån, investeringer og finansiering Trygt arbeidsmiljø, nulltoleranse økonomisk kriminalitet
12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON 	Bærekraftige produkter og tjenester Sirkulærøkonomi, gjenbruk og avfallshåndtering ESG krav til kreditt, investeringer, finansiering og innkjøp
13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 	Integrere klima i kredittprosesser TCFD rapport og mål til klimareduksjon Grønt produktrammeverk
17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE 	Medlem UN Global Compact Medlem UNEP PRB/PRI Finans Norge

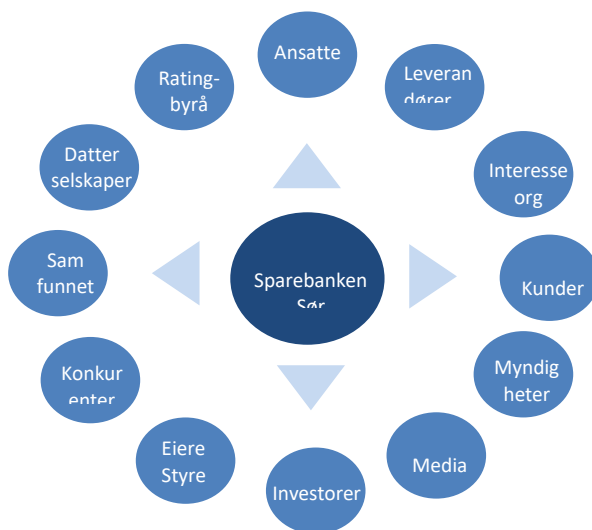
Mer detaljer om tiltak og aktiviteter i forhold til å støtte opp om prioriterte bærekraftsmål, fremgår under de relevante tema.

2 INTRESSENTDIALOG

2.1 Prosess

Sparebanken Sør gjennomførte i 2019 en prosess med interessentdialog og vesentlighetsanalysen basert på GRI standarden. Prosessen omfattet kartlegging og dialog med de mest sentrale interessentene til banken rundt vesentlige temaer. Banken vil kontinuerlig kvalitetssikre og videreutvikle arbeidet med interessentene. Arbeidet med interessentdialogen og vesentlighetsmatrisen ble gjennomført av 15 sentrale personer i banken herunder, adm. direktør, konsernledelsen og andre ledere og medarbeidere med ansvar for tema og forretningsområder i banken. Sparebanken Sør er i kontinuerlig dialog med sentrale interessenter. I figuren under finnes en oversikt over sentrale interessenter, og i tabellen fremgår hvordan banken jobber med de enkelte interessentene.

2.2 Interessenter

2.3 Interessentgrupper (102 – 42)

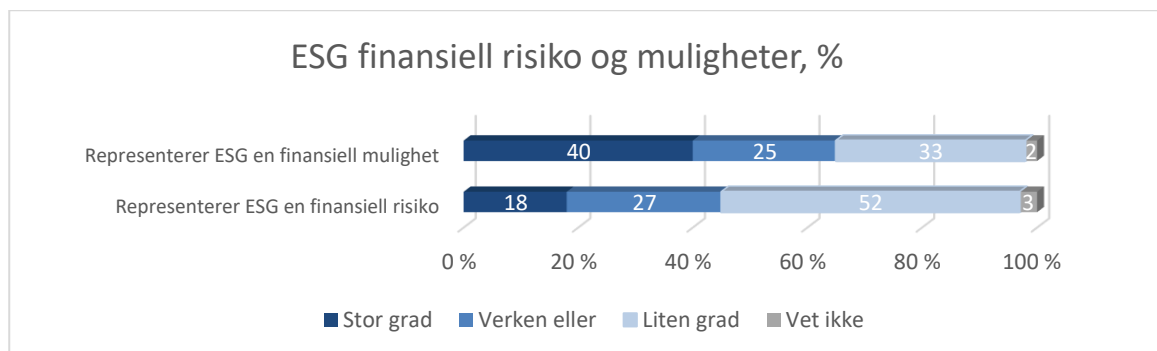
Informasjon om de mest sentrale interessentene:

Interessenter	Kommunikasjon	Aktuelle tema	Tiltak
Kunder (personkunder og bedriftskunder).	Møter, samtaler, informasjon, prosjekter, arrangementer fysisk og digitalt.	Produkter, tjenester og pris. Digitale løsninger og distribusjon	Bærekraftige produkter. ESG i kundesamtaler og kredittprosesser.
Leverandører, innkjøp, IT, eiendom.		Oppfølging av leveranseavtaler, kvalitet og løsninger, SLA.	Krav til ESG i anbudsprosesser, oppfølging og leverandørsamtaler.
Myndigheter, Norges Bank, Finanstilsynet mm.		ESG risiko, status og oppfølging av regulatoriske krav.	Ivareta regulatoriske krav og rapportering.
Ratingbyråer, Investorer, meglere og analytikere.		Oppfølging av ESG status, utvikling i markedet, finansiering mv.	Krav og gap ift ESG, rapportere og tilrettelegge grønne obligasjoner.
Ansatte, tillitsvalgte, verneombud.		Arbeidsmiljø, likestilling, faglige tema som bærekraft, HMS mv.	Kompetansebygging, medarbeiderundersøkelser og godt arbeidsmiljø.
Eiere, Stiftelsen, Forstanderskap og styre		Regulatoriske krav, forventninger i marked, operasjonalisere ESG.	Løpende informasjon, oppfølging, rapportering av tiltak og utvikling.
Media, aviser, TV, Radio og sosiale medier.		Bankens arbeid og aktiviteter ift ESG, lokalsamfunnet.	ESG informasjon på bankens hjemmesider og sosiale media.
Interesseorganisasjoner, UN GC, PRB, FinansNorge.		Utvikling av ESG, implementere prinsipper, prosjekter, KPI mv.	Prosjekter, kurs, ivareta prinsipper, utvikling og rapportering.
Datterselskaper/ deleide selskaper.		Utvalgte ESG tema, kompetanse.	ESG og tema på agenda på Styremøter.
Samfunnet for øvrig.		Bankens samfunnsrolle, bidrag til utvikling av samfunn og lokalmiljø	Gaver, sponsorer og bankens engasjement i lokalsamfunnet.
Samarbeidspartnere, konkurrenter.		Felles samarbeidsområder innen ESG, reguleringer, interesse org.	Diverse samarbeidsprosjekter.

Interessentgruppene er viktige fordi de kan påvirke og gi innspill til hvordan banken skal prioritere arbeidet med ESG, valg av tema, tiltak og prioriteringer.

2.4 Bærekraftsbarometer

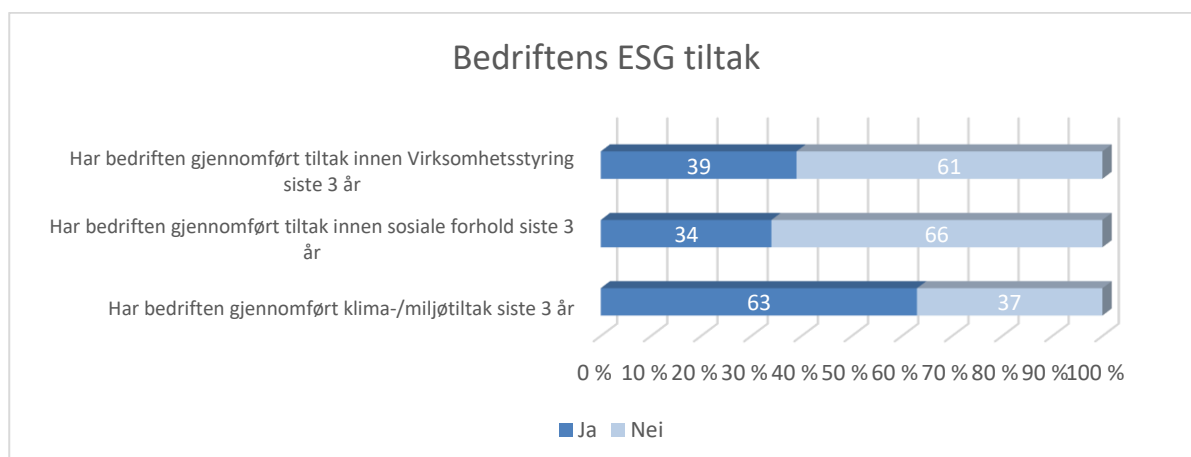
Sparebanken Sør gjennomførte høsten 2020 en bærekraftsundersøkelse i regi av Sentio Research AS, som omfattet 300 bedrifter i vårt markedsområde. Hovedfunnene i undersøkelsen er vist i figurene under.

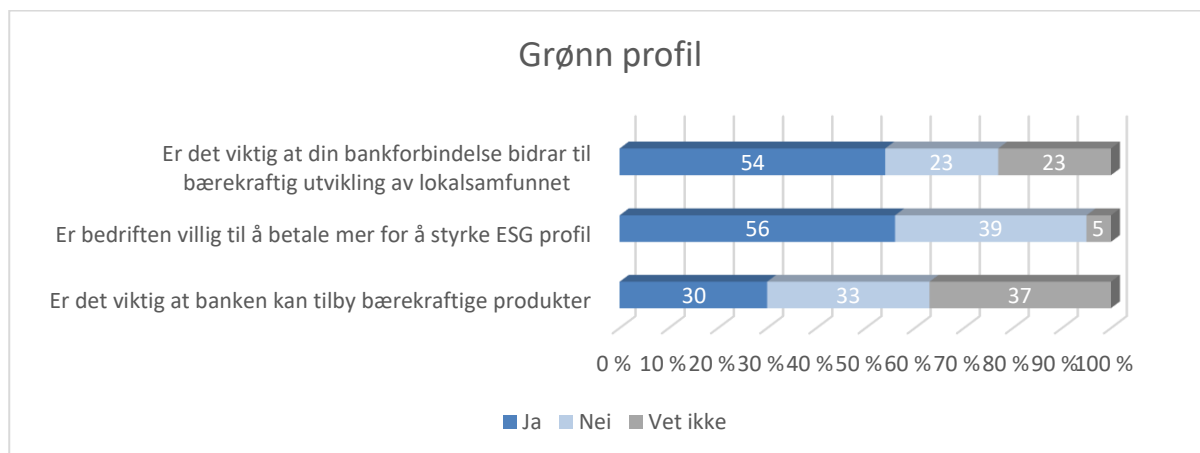
40 % av bedriftene vurderer at ESG representerer en finansiell mulighet, mens kun 18 % vurderer at ESG representerer en finansiell risiko.

Ca. 40 % av bedriftene vurderer at ESG har betydning for hvem de gjør forretninger med.

Klima og miljø er det området hvor det er gjennomført flest tiltak.

56 % av bedriftene er villig til å betale mer for å styrke sin ESG profil.

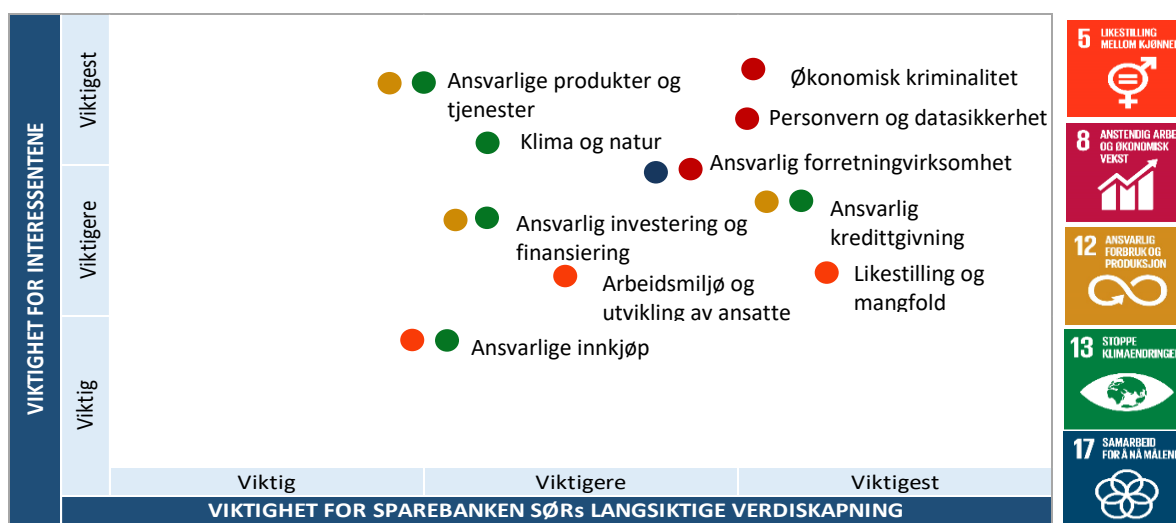
Mer informasjon om bærekraftsbarometeret, www.sor.no

3 VESENTLIGHETSMATRISSE

Arbeidet med å definere vesentlige tema ble gjennomført i flere workshop i 2019 og i tråd med GRI standard. Totalt deltok 15 personer fra banken, bla. administrerende direktør, divisjonsdirektører samt leder og fagpersoner fra relevante forretningsområder. De vesentlige temaene er valgt ut på bakgrunn av hva våre interessenter mener er viktig, hva Sparebanken Sør vurderer som viktig, og hvilke områder banken har størst mulighet til positiv påvirkning på.

Ut fra en totalvurdering på bakgrunn av interessentdialog, bankens strategi, selskapsstruktur, finansielle planer mv., kvalifiserer også analysen i 2020. Vurdering av vesentlige tema er en kontinuerlig prosess. Temaene er avgrenset til å omfatte forhold som Sparebanken Sør har direkte ansvar for, og for forretningsområder som banken kan ha direkte eller indirekte positiv påvirkning på.

Vesentlighetsmatrisen for Sparebanken Sør:

Figuren viser sammenheng mellom prioriterte bærekraftsmål og prioriterte tema. Status, utvikling og mål for noen sentrale måleparameter for de vesentlige tema:

ESG område	Indikator	ENH.	2018	2019	2020	Målsetning		Status/ Utvikling
						Mål	Tid	
SOSIALE FORHOLD	Andel kvinnelige ledere	%	35,9	35,5	38,5	40 - 60	2025	
	Kvinneres lønn i forhold til menn	%	80,4	82,6	83,9	90 - 110	2025	
	Rekruttering av ikke norsk etnisitet	pe				10	2025	
	Personaltilfredshet	%		81	84	> 80		
	Oppetid kundeløsninger, SLA	%		99,7	99,6	99,7		
	Salg privatmarked i digitale kanaler	Antall		26,0	34,5	38,7		
VIRKSOMHETS STYRING	Gaver og sponsorater	MNOK	54,8	57,7	47,9			
	Kundetilfredshet PM, KTI			74,3	74,3	Topp 3		
	Kundetilfredshet BM, KTI			71,6	71,3	Topp 3		
	Andel grønne utlån PM (EU taksonomi)	%				NA		
	Andel grønne utlån BM (EU taksonomi)	%				NA		
	Bærekraftige obligasjoner	MNOK		5.100	5.100			
	Leverandører > 1 MNOK med sertifisering	%				84,8	100	2025
KLIMA OG NATUR	Klimautslipp egen virksomhet, (referanseår 2017)	%				55,0	2030	
	Klimautslipp egen virksomhet	%				0,0	2050	
	Energiforbruk	kWh/m2	226,9	224,6	214,1			
	Andel energi fra fornybare energikilder	%	100,0	100,0	100,0			
	Klimautslipp totalt	tonn CO2	476,4	417,5	273,0	≤ 230,7	2030	
	Firmabiler som er el-biler	%		29,0	46,0	62,0	100,0	2023

En oversikt over bankens samlede måleparameter, er vist i vedlegg 2 i denne rapport.

4 SOSIALE FORHOLD

4.1 Likestilling og mangfold

For Sparebanken Sør betyr likestilling og mangfold like rettigheter og like muligheter for alle.

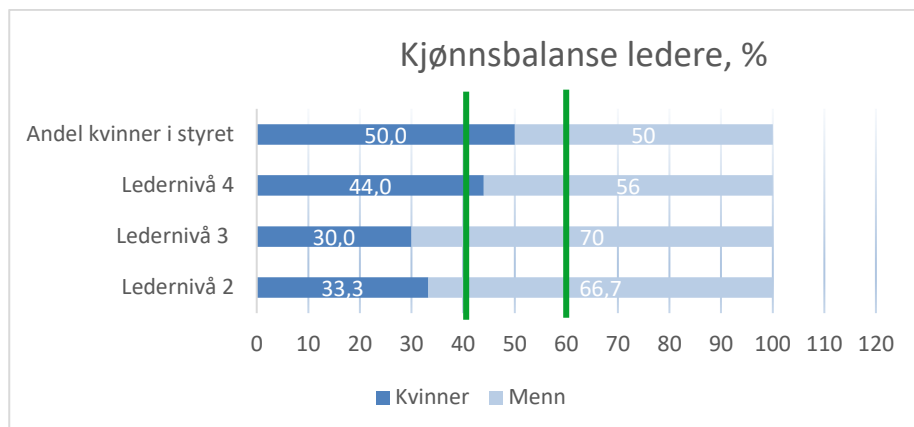
«Policy likestilling og mangfold» skal bidra til at Sparebanken Sørs arbeider for å ivareta likestilling og mangfold i egen organisasjon så vel som ovenfor kunder, samarbeidspartnere og leverandører. Policyen omhandler bla. strategiske retningslinjer, prinsipper og forpliktelser innenfor likestilling og mangfold, www.sor.no.

Med virkning fra 2020 har det kommet ny lovgivning vedrørende aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP). Hovedformålet med aktivitets- og redegjørelsesplikten er å skjerpe oppmerksomheten om likestillings- og diskriminerings spørsmål i bedriften og å initiere konkrete tiltak. Aktivitetsplikten innebærer både at arbeidsgiver skal rapportere på den faktiske tilstanden, men også iverksette tiltak for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Banken har utarbeidet en tiltaksplan for likestilling og mangfold, kfr vedlegg 3.

Det er opprettet et eget likestillings- og mangfoldsutvalg. Banken arbeider målrettet for å fremme mangfold, samt for å hindre forskjellsbehandling og diskriminering.

0 DISKRIMINERINGSSAKER I 2020

Det er et langsiktig mål å få relativ lik fordeling av kjønn på alle stillingsnivåer og forretningsområder, og banken har mål om at andelen kvinner i ledende stillinger ligger mellom 40 og 60 % innen 2026.

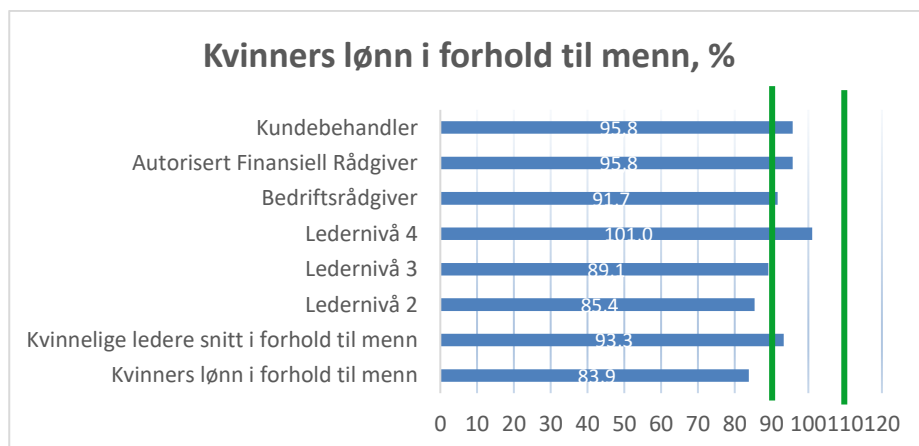
Likestilling og mangfold følges opp i alle deler av virksomheten, og bankens regelverk ivaretar blant annet dette i rekrutterings- og utvelgelsesprosesser. Ved rekruttering til avdelinger/stillinger der det ene kjønn er underrepresentert vil det vektlegges i vurderingen. I alle rekrutteringer skal minimum beste kvalifiserte søker med en annen etnisk bakgrunn enn norsk, innkalles til intervju. Banken har som målsetting å øke andel ansatte med annen etnisk bakgrunn.

Sparebanken Sør er sertifisert innen likestilling og mangfold gjennom Likestilt Arbeidsliv. Likestilt Arbeidsliv er en regional sertifiseringsordning, for virksomheter som skal bidra til større grad av likestilling og mangfold i arbeidslivet. Sertifiseringsordningen omfatter følgende innsatsområder:

Gjennom opplæring bla. i regi av Likestilt Arbeidsliv, bygges kompetanse innenfor likestilling og mangfold.

Banken har som mål å betale lik lønn for arbeid av lik verdi uavhengig av kjønn, og tallene viser en positiv utvikling. I 2020 ble hele den lokale lønnsporten brukt til likelønnsjusteringer hvorav en vesentlig del gikk til kvinner på lavere lønnsnivåer. Sparebanken Sør har som mål at kvinners lønn i forhold til menn skal ligge mellom 90 og 110 % innen 2026.

Alle har lik tilgang til finansielle produkter og tjenester i Sparebanken Sør.

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
<p>Lokale lønnsoppgjør i 2020 har gått til likelønnsstilpasninger, for å utjevne lønn mellom kvinner og menn.</p> <p>Det er utarbeidet tiltaksplan for Likestilling og mangfold.</p> <p>Policy likestilling og mangfold.</p> <p>Policy arbeids- og menneskerettigheter</p> <p>Opplæring i likestilling og mangfold</p>	<p>Resertifisering Likestilt arbeidsliv.</p> <p>Implementering ARP.</p> <p>Økt mangfold blant de ansatte, minimum 10 ansatte med en annen etnisk bakgrunn enn norsk innen 2026.</p> <p>Fokus på mangfold blant i forhold til etnisitet i rekruttering av sommervikarer.</p>

4.2 Arbeidsmiljø og utvikling av ansatte

Arbeidsmiljø og HMS:

Sparebanken Sør skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass for alle medarbeidere.

«Policy arbeidstaker- og menneskerettigheter» skal bidra til at Sparebanken Sør arbeider for å ivareta arbeidstaker- og menneskerettigheter i egen organisasjon så vel som overfor kunder, samarbeidspartnere og leverandører. Policyen omhandler bla. retningslinjer for arbeidstaker- og menneskerettigheter, prinsipper og forpliktelser og organisasjonsfrihet, www.sor.no.

Banken legger til rette for at balansen mellom jobb, hjem og fritid skal oppleves som god. Sparebanken Sør har ulike goder for ansatte som innskuddspensjon, bonusordninger, subsidierte låneordninger, personalforsikring, reiseforsikring, konto med gebyrfrihet, bedriftshytter og rabatterte kjøp av bankens egenkapitalbevis.

Systematisk Helse-, Miljø- og Sikkerhetsarbeid (HMS) har høy prioritet i Sparebanken Sør. Banken har etablert et godt rammeverk, som blant annet inkluderer personalhåndbok, HMS-håndbok, og flere interne avtalefestede utvalg. Sparebanken Sør er tilsluttet bedriftshelsetjeneste, har helseforsikring for alle ansatte, og har samarbeid med bedriftspsykologtjeneste. Det arbeides kontinuerlig med å legge til rette for et godt arbeidsmiljø, og det benyttes betydelige ressurser for å stimulere ansatte til å opprettholde god helse, gjennom gode arbeidsplasser, fysisk aktivitet og trening.

For å fremme bedre helse, økt motivasjon og trivsel; bidrar banken med subsidiering av medlemskap på treningscenter og stimulerer til treningsaktiviteter gjennom bankens bedriftsidrettslag.

Arbeidet med HMS følges opp gjennom revisjoner av medarbeidere med særskilt ansvar for HMS.

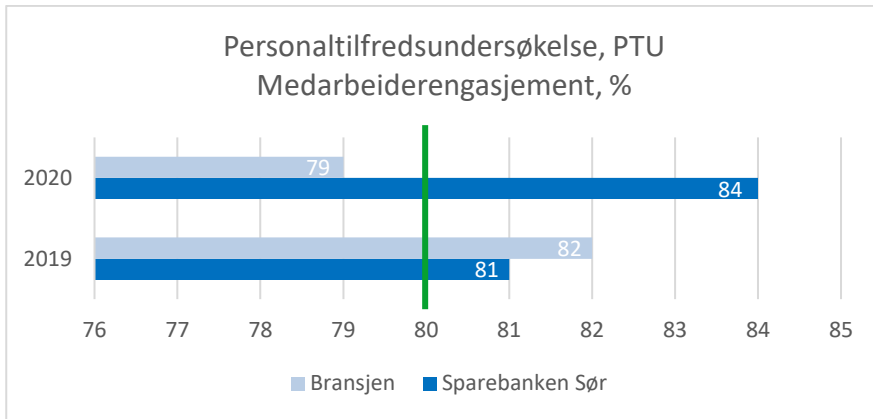
2,7 % SYKEFRAVÆR I 2020

AMBISJON TIL SYKEFRAVÆR **< 4,0 %**

Banken har en tett oppfølging av sykmeldte arbeidstakere.

Personaltilfredshet:

Sparebanken Sør scorer høyt på Kantars årlige personaltilfredshetsundersøkelse, og ligger over bransjesnittet. Undersøkelsen følges opp av medarbeidersamtaler med alle ansatte, med tiltak og videre oppfølging av forbedrings- og utviklingsområder.

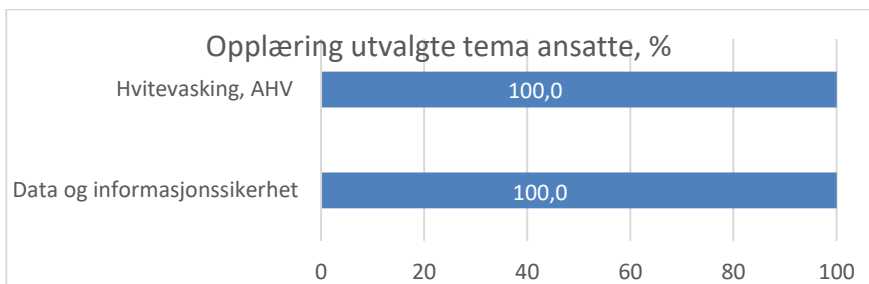

Kompetanseutvikling:

Teknologisk utvikling, endringer i kundeadferd og regulatoriske krav innebærer at tilpasning og utvikling i banken. Riktig kompetanse på riktig sted til riktig tid er avgjørende for å sikre konkurransekraft. Sparebanken Sør tilrettelegger for at alle medarbeidere får mulighet til faglig utvikling, for å ha riktig kompetanse i forhold til det arbeidet de skal utføre.

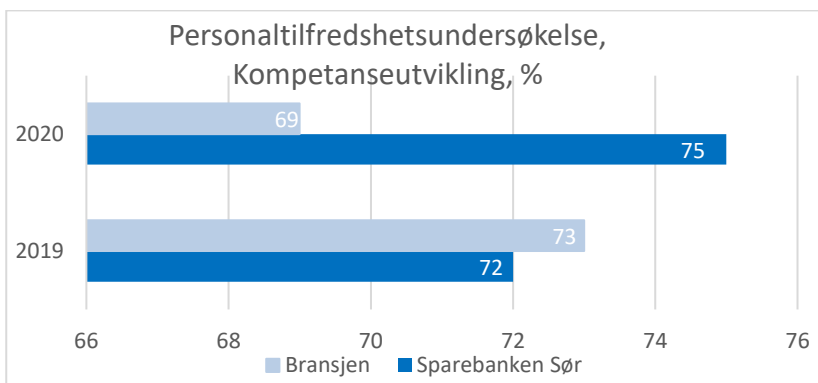
40t SNITT OPPLÆRING PR ANSATT I 2020

Opplæringen omfatter opplæring i ledelse, fag, produkter mv., men også i spesielle tema som vist i tabellen under.

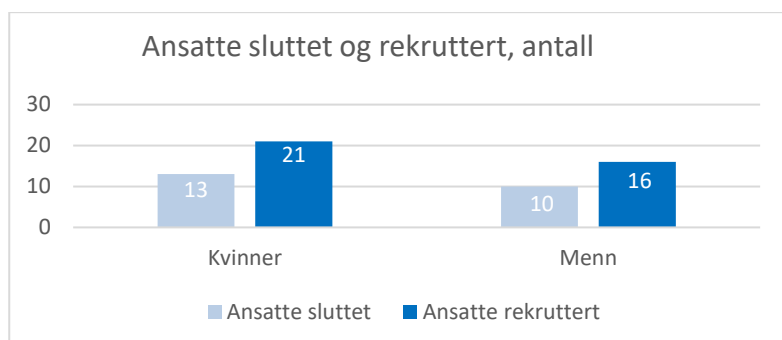
I tillegg har ansatte deltatt i ulike kompetansebyggingsaktiviteter gjennom digitale kurs og seminarer i eksternt regi.

Resultater for området «Muligheter for kompetanseutvikling» basert på Kantars årlige undersøkelse i bank og finans.

Rekruttering:

Omstilling, medarbeiderutvikling og rekruttering av ny kompetanse for å bygge en bank for fremtiden, har høy prioritet i Sparebanken Sør.

Av de 37 som ble ansatt i 2020, har 34 høyere utdanning, med en gjennomsnittsalder på ca. 35 år.

Sparebanken Sør har bidratt med midler til etablering av nye studieretninger innen økonomi og entreprenørskap i regionen.

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
<p>Snitt opplæring pr. ansatt 40 t. Det vesentlige av opplæringen har skjedd gjennom e-læring og digitale kanaler.</p> <p>Personaltilfredsundersøkelse og medarbeider-samtaler med alle ansatte.</p> <p>Rekruttert 34 nye medarbeidere med bachelor/master eller høyere utdanning.</p> <p>Ny Helseforsikring for alle ansatte.</p> <p>Oppdatering på autorisasjonsordninger og innført autorisasjonsordningen for Personforsikring.</p> <p>«Internship» med UiA (Universitetet i Agder) hvor studenter får praksis innenfor ulike fagfelter i banken.</p> <p>Hovedsponsor for «Ungt Entreprenørskap».</p>	<p>Videreføre opplæringsaktiviteter.</p> <p>Personaltilfredsundersøkelse og medarbeider-samtaler.</p> <p>Videreføre avtalen med UiA Executive for gjennomføring av et utviklingsløp for alle bankens BM-rådgivere.</p> <p>Lederutviklingsprogram for alle ledere.</p> <p>Videreføre «Trainée Sør» ordning.</p> <p>Videreføre «Internship» med UiA (Universitetet i Agder)», hvor studenter får praksis innenfor ulike fagfelter i banken.</p>

4.3 Personvern og informasjonssikkerhet

Banken er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og andre interessenter, og det er derfor avgjørende at banken behandler kundedata og annen informasjon på en trygg måte. Sparebanken Sør behandler personopplysninger og informasjonssikkerhet i tråd med de lover, forskrifter og rutiner som gjelder, og stiller krav til at våre leverandører og samarbeidspartnere gjør det samme.

Personvern:

Sparebanken Sør behandler personopplysninger i tråd med Personopplysningsloven herunder Personvernforordningen (GDPR). Regelverket regulerer blant annet bankens innhenting, lagring, bruk og sletting av slike opplysninger. Sparebanken Sørs medarbeidere har lovpålagt taushetsplikt om alle forhold som angår kundene. Det er kun medarbeidere med tjenstlige behov som skal ha tilgang til personopplysninger om kunder. Bankens skal ikke innhente andre personopplysninger enn de som er nødvendige for å betjene den enkelte kunde. Kunden kan til enhver tid be om innsyn i opplysninger som er lagret om de, og kreve korrigerende av opplysninger som ikke er korrekte.

Forpliktelser til å søke samtykke til innsamling, bruk, deling av data, varsling med hensyn til brudd, samt vilkår som involverer bruk av personlig informasjon, er ivaretatt i bankens rutiner og retningslinjer for Personopplysningsloven, herunder GDPR.

12 MELDTE SAKER TIL DATATILSYNET VEDR BRUDD PÅ PERSONVERN 0 PÅLEGG FRA DATATILSYNET

Sparebanken Sør behandler og forvalter store mengder persondata, noe som stiller store krav til bankens håndtering av kundeinformasjon og ivaretagelse av sentrale personvernprinsipper. Personvern handler om å sikre konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet til alle personopplysninger som eies, behandles eller forvaltes av banken. Sparebanken Sør har utpekt et personvernombud som skal bistå med å ivareta bankens krav til behandling av personopplysninger.

Det har vært avholdt kurs i Personvernsforordningen, GDPR for alle ansatte i 2020.

Det er i tillegg etablert et omfattende rammeverk for GDPR og personvern som benyttes internt i arbeidet med personvern og som omfatter bla. retningslinjer for Personvern, www.sor.no.

Informasjonssikkerhet:

Sparebanken Sør er en viktig samfunnsaktør, og det er sentralt at bankens løsninger er velfungerende, både direkte for bankens kunder, men også for samfunnet forøvrig.

Bankens rutiner og infrastruktur beskytter både bankens og kundenes sensitive informasjon mot cyberangrep. Bankens tjenester, slik som betalingsinfrastruktur (kortbetaling, mobilbank, nettbank, nettbedrift), er en del av regionens kritiske infrastruktur.

0 ALVORLIGE IT-SIKKERHETSHENDINGER (HACKING MV) I 2020

Sikringstiltakene som beskytter kundenes personopplysninger og betalingsinfrastruktur, består av solide rutiner, døgkontinuerlig overvåking og moderne sikkerhetsmekanismer. Sentralt i dette arbeidet er «Policy Ledelsessystem for informasjonssikkerhet, ISMS», basert på ISO/IEC 27001.

100 % AV ANSATTE HAR HATT OPPLÆRING I INFORMASJONSSIKKERHET I 2020

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
Det er gjennomført flere opplæringstiltak i personvern. Rutine personvern automatiske beslutninger. Retningslinjer og rutine ved bruk av automatiserte avgjørelser og profilering. Rutine innebygd personvern Policy Ledelsessystem for informasjonssikkerhet, ISMS. Gjennomført ulike opplæringstiltak i informasjonssikkerhet, bla gjennom en serie e-læringsprogrammer.	Opplæring POL og GDPR for alle nyansatte. Implementere «Policy Ledelsessystem for informasjonssikkerhet, ISMS». Videreutvikle KPI for informasjonssikkerhet. Kontrollskjema databehandlere og kontrollere.

4.4 Økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet er et alvorlig samfunnsproblem og en trussel mot enkeltpersoner og samfunnet. Bank og finans er viktige bidragsyttere i arbeidet med å bekjempe hvitvasking, terrorfinansiering og korrupsjon. Sparebanken Sør har som overordnede mål å bekjempe økonomisk kriminalitet og bidra til en sunn økonomisk utvikling. Banken har nulltoleranse for alle former for økonomisk kriminalitet, og vil medvirke til et sunt næringsliv bygget på rettferdig konkurranse og lovlig virksomhet.

Sparebanken Sørs arbeid mot økonomisk kriminalitet er forankret i de lover og forskrifter som gjelder. Banken har et omfattende rammeverk av styringsdokumenter, policyer og retningslinjer, som skal sikre at banken etterlever lovkrav og forhindrer økonomisk kriminalitet som hvitvasking, svindel og terrorfinansiering.

Bankens «Policy Anti korrupsjon og bestikkelse», gir føringer for bankens holdninger til og arbeid for å hindre korrupsjon, påvirkningshandel, bestikkelser og bruk av tilretteleggelsespenger, www.sor.no.

0 KORRUPSIJONSSAKER I 2020

Transaksjonskontroll er en av hovedoppgavene for å avdekke og analysere mistenkelige transaksjoner som har hatt indikasjoner på mulig hvitvasking/terrorfinansiering. Gjennom 2020 har banken kontrollert et betydelig antall mistenkelige transaksjoner. For de fleste avkreftes mistanken, mens de som det er grunnlag for å granske, rapporteres til Økokrim som forutsatt i hvitvaskingsloven.

62 MISTENKELIGE SAKER MELDT ØKOKRIM I 2020

Banken skal ha robuste kontroll- og kundetiltak samt gode interne styrings- og kontrollfunksjoner. Gode rutiner, god opplæring og nødvendige ressurser skal bidra til å forhindre at banken benyttes i økonomisk kriminalitet. Arbeidet med økonomisk kriminalitet er krevende, og banken har gjennom det siste året økt ressursene og kompetanse på området.

100 % AV ALLE ANSATTE HAR VÆRT GJENNOM OPPLÆRING I HVITVASKING I 2020

Som et element i operasjonalisering av ESG i forretningsområdene, er økonomisk kriminalitet integrert i policyer og systemer for oppfølging innenfor områdene kredittprosesser, investeringer/finansiering og innkjøp.

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
Alle ansatte gjennomført E-læringsprogram innenfor hvitvasking og terrorfinansiering. Økte ressurser bla. juridisk kompetanse og analytiker. Policy Antikorrupsjon og bestikkelse	Videreføre opplæring i tema for alle ansatte. Videreutvikle KPI og mål. Rutine svindelsaker. Videreføre «Digitalt samarbeid offentlig og privat», DSOP, for forbedret transaksjonsanalyse.

4.5 Ansvarlige produkter og tjenester

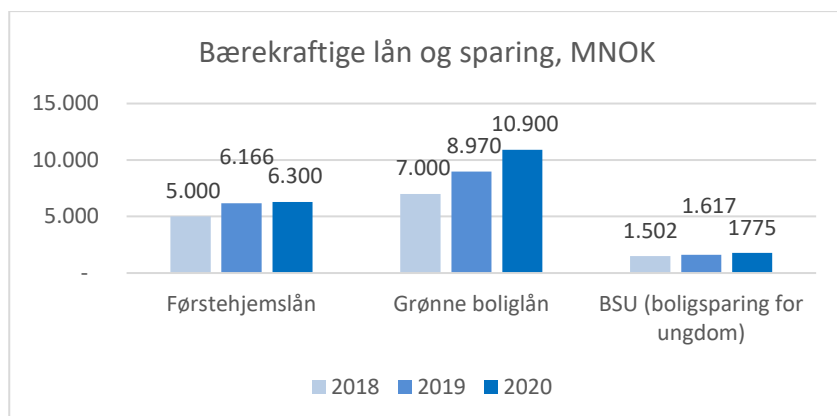
Digitalisering og utvikling av bærekraftige produkter og tjenester, er viktige virkemidler for å bidra til bærekraftig omstilling. Digitale løsninger vil medføre mer selvbetjening av finansielle produkter og tjenester, redusert reiseaktivitet og fysisk møtevirksomhet. Bærekraftige produkter og aktiviteter vil bidra til å redusere de negative og øke de positive påvirkningene på ESG området. Sparebanken Sør skal tilrettelegge løsninger som kan bidra til en mer bærekraftig utvikling.

67% AV ALLE LÅNESAKER I PERSONKUNDEMARKEDET e-SIGNERES

Initiativ fra bla. EU (Green Deal og EU taksonomi) og UNEP, vil medføre en sterk vridning mot mer bærekraftige finansielle aktiviteter, produkter og tjenester.

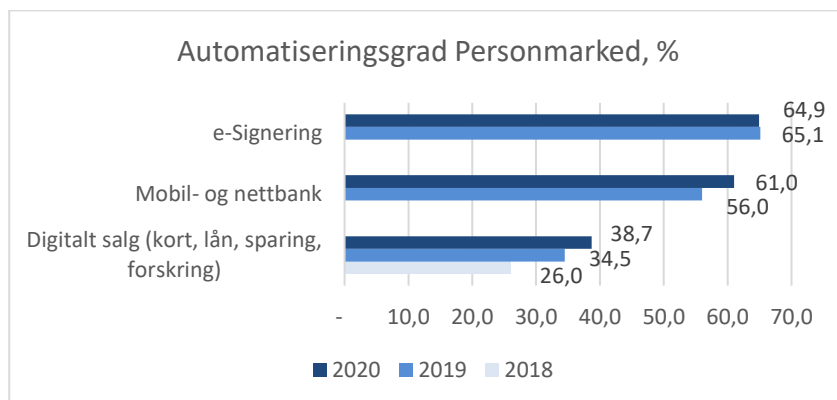
Banken tilbyr «Grønne boliglån» og formidler «Grønt billån» (elbillån). Banken tilbyr også sosiale produkter til unge i etableringsfasen (BSU og Boligspår, Førstehjemslån) til gunstige betingelser. I et moderne samfunn

er det viktig med tilgang til grunnleggende banktjenester og betalingstjenester for alle. Det er grupper i samfunnet som ikke har like god tilgang til disse tjenestene. Sparebanken Sør tilbyr derfor alle våre kommune-kunder et utbetalingskort. Kortet er et kontantkort som fungerer som et betalingskort og det kan fylles på med penger direkte fra kommunale støtteordninger, f.eks. NAV, og leveres ut til ulike mottakere som har behov for dette. Sparebanken Sør er aktiv i forhold til videreutvikling og distribusjon av VIPPS, som bidrar til forenkling av betaling for alle aldersgrupper i Norge. Barn er en annen gruppe som har begrenset tilgang til banktjenester. Sparebanken Sør lar barn få mulighet til å betale med kort, og har utstedte ca. 6.000 betalingskort tilpasset de under 13 år. Med «Lommepegekortet» kan barna tidlig lære å håndtere kort og betaling i trygge rammer.

Det er i tillegg formidlet «Grønne billån», til elbiler på ca. 70 MNOK via Brage Finans AS.

Sparebanken Sør er langt fremme når det gjelder automatisering av finansielle produkter og tjenester.

Rammeverk bærekraftige aktiviteter:

Banken har utarbeidet «Green & Sustainable Product Framework». Dette omfatter produkter, aktiviteter og virksomhet innenfor kategoriene, «grønne, sosiale, blå mv», i henhold til klassifikasjonskriterier for hva som er bærekraftig. Klassifikasjonskriteriene er forankret i forannevnte rammeverk, samt i «Green & Sustainable Bond Framework», som er basert på IMCA, www.sor.no. Banken vil utvide spekteret av bærekraftige produkter med utgangspunkt i dette rammeverket, og de til enhver tid gjeldende klassifikasjonskriterier.

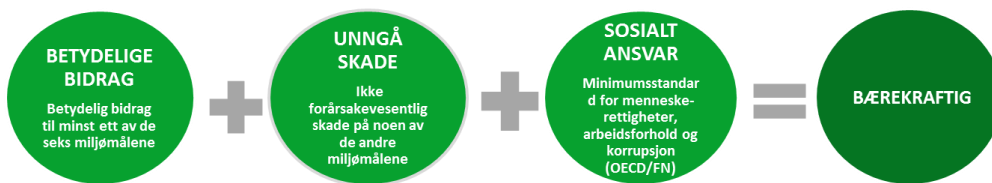
EU taksonomi:

EU har gjennom forordning (EU2020/852) utarbeidet et klassifikasjonssystem, EU taksonomi, som angir kriterier for om en økonomisk aktivitet kan defineres som bærekraftig (klassifikasjonsforordningen). Hensikten er å etablere et felles rammeverk for hva som er bærekraftige aktiviteter, og for å unngå «grønnvasking». Finansdepartementet har sendt forordningen på høring.

EU taksonomi er delt i 6 miljømål:

Det er tre trinn som må være oppfylt for å kunne klassifiseres som bærekraftig:

EU taksonomi for de to første miljømål (klimabegrensning og klimatilpasning) skal implementeres i EU fra 31.12. 2021. De øvrige miljømålene blir implementert fra 31.12.22. Fra og med 2022, må det rapporteres hvor stor andel av den økonomiske aktiviteten som er bærekraftig i forhold til EU-taksonomien. Det forventes at de samme retningslinjene også vil bli implementert i Norge.

Når klassifikasjonskriteriene i EU taksonomien foreligger, vil rammeverket bli oppdatert.

Produkter og markedsføring:

Sparebanken Sør er opptatt av at kunden skal kunne ta gode økonomiske valg. Det er strenge krav til produktmerking og markedsføring. Det legges derfor stor vekt på rådgivning, og kunne tilby kunden trygge og gode produkter, og at salg og markedsføring av produktene gjennomføres på en ansvarlig måte iht lovgivning. Alle rådgivere har godkjent sertifiseringsordninger i henhold til krav fra Finansnæringens autorisasjonsordninger (FINAUT), og har gjennomført kompetanseoppdateringer som følger av sertifiseringsordningene.

Banken har etablert retningslinjer for kvalitetssikring og risikovurderinger av produkter, systemer og tjenester og at krav til informasjon, merking og markedsføring etterleves.

Det er etablert retningslinjer og systemer for registrering, behandling og oppfølging av klager knyttet til brudd på lover og retningslinjer for produkter og tjenesteinformasjon, merking og markedsføring.

0 SAKER VEDR BRUDD PÅ INFORMASJON, PRODUKTMERKING OG MAREDSFØRING I 2020

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
Rammeverk for bærekraftige aktiviteter. Etablert digitale løsninger for Nettlån og Sparing.	Videreutvikle rapporteringsløsninger for å kunne dekke EU taksonomi og UNEP FI PRB. Videreutvikle styringssystemer, mål og metoder. Etablere og selge flere bærekraftige aktiviteter og produkter i tråd med «Rammeverk for bærekraftige aktiviteter».

5 VIRKSOMHETSSTYRING

5.1 Ansvarlig forretningsvirksomhet

Sparebanken Sør skal opptre åpent, ærlig og transparent. All virksomhet i Sparebanken Sør utøves til enhver tid innenfor gjeldende lover og forskrifter, og banken stiller krav til at kunder, leverandører og samarbeidspartnere også følger relevant lovverk og internasjonale konvensjoner i de land de opererer i. Virksomhetsstyringen skal utøves slik at banken ikke medvirker til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, uakseptable klimagassutslipp, alvorlig skade på natur eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske og uansvarlige.

Etikk:

Sparebanken Sør har etiske retningslinjer som skal sikre at alle deler av organisasjonen forstår og hensyntar den etiske standarden. De etiske retningslinjene gjelder for alle ansatte, og beskriver blant annet hvordan ansatte skal håndtere utfordringer knyttet til inhabilitet og interessekonflikter, deltakelse i annen næringsvirksomhet, samt egen og kunders handel med finansielle instrumenter. De etiske retningslinjene gjennomgås årlig av alle ansatte. Gjennom autorisasjonsordningene for bankens rådgivere gjennomføres det også årlig oppdatering på etikk.

Det har vært holdt oppdateringskurs i bankens etiske retningslinjer i alle avdelinger.

Kundeklager:

Banken har gode systemer og rutiner for håndtering kundeklager, jfr. vår hjemmeside www.sor.no. Klager kan komme gjennom flere kanaler og det er etablert gode løsninger for å motta, registrere, håndtere og rapportere klager samt å iverksette eventuelle tiltak. I 2020 er det rapportert totalt 57 kundeklager. De fleste er avsluttet uten ansvar for banken, mens det på noen kundeklager er inngått forlik med kunden hvor samlet utbetalinger fra banken i 2020 utgjør ca. kr. 230.000,-.

10 KLAGESAKER TIL FINANSKLAGENEMDA I 2020

0 TAPTE KLAGESAKER I FINANSKLAGEN

Varsling:

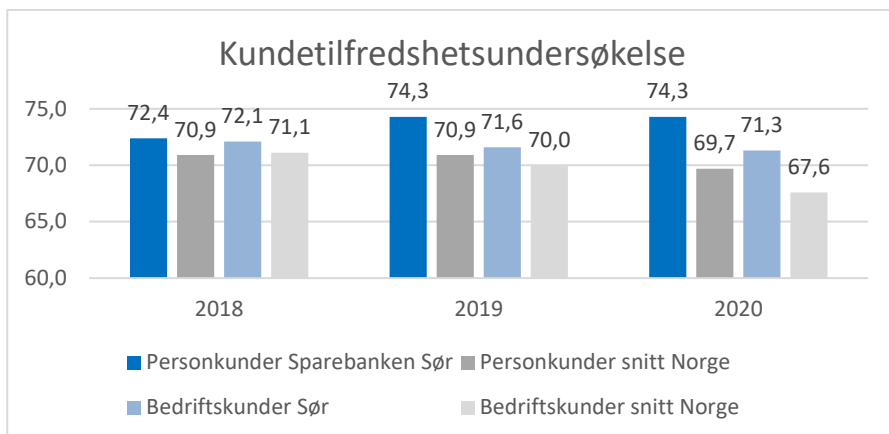
Sparebanken Sør skal være en trygg og god arbeidsplass. Banken ønsker å legge til rette for en åpen ytringskultur, og har etablert egne varslingsrutiner for å forebygge, avdekke og rette opp i kritikkverdige forhold. Ansatte oppfordres til å varsle dersom de blir kjent med, eller selv opplever kritikkverdige forhold. Det er også etablert en rutine for at eksterne tredjeparter kan varsle. Bankens varslingsrutiner, interne og eksterne er nærmere beskrevet på www.sor.no.

Varsling kan skje gjennom flere kanaler også anonymt. Anonyme varsler går direkte til en uavhengig ekstern tredjepart, BDO AS. Det er etablert gode rutiner for rapportering, oppfølging og tiltak. I 2020 er det registrert 6 varsler som er behandlet i henhold til bankens varslingsrutiner. Ingen av varslene har avdekket kritikkverdige forhold, herunder mobbing eller trakassering.

0 INTERNE VARSLINGSSAKER AV KRITIKKVERDIGE FROHOLD I 2020

Kundetilfredshet:

Ansvarlig og etisk forretningsvirksomhet i alle ledd er viktig for tillit og gode kunderelasjoner. Sparebanken Sør scorer høyt på kundetilfredshet i Epsi Norges årlige bankundersøkelse, og ligger over bransjesnittet for både personkunder og bedriftskunder.

KTI MÅL OM AT KUNDETILFREDSHET LIGGER OVER SNITT FOR BRANSJEN I NORGE

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
<p>Startet prosessen med å implementere UNEP PRIs prinsipper.</p> <p>Etablert og implementert flere policydokumenter og retningslinjer innenfor ESG.</p> <p>God score på kundetilfredshetsmålinger.</p>	<p>Videreføre arbeidet med å implementere UNEP PRB og Finans Norge sine prinsipper.</p> <p>Kundetilfredshetsmålinger i regi av EPSI.</p> <p>Videreføre operasjonalisering av ESG i forretningsområdene.</p> <p>Videreutvikle styringssystemer, mål og metoder.</p> <p>Gjennomføre UNEP PRB «Impact analysis».</p>

5.2 Ansvarlig kredittgivning

Ansvarlig kredittgivning betyr for Sparebanken Sør å ivareta klima og natur, sosiale forhold og god virksomhetsstyring i kredittgivingen og forvaltningen. Hovedformålet er å oppnå god langsiktig avkastning med et akseptabelt risikonivå, samt å bidra til bærekraftig utvikling.

Utlån til personkunder og bedriftskunder er bankens kjernevirksomhet, og er det området som banken kan ha størst positiv påvirkning på i forhold til bærekraftig utvikling. Spesielt gjelder dette bedriftsmarkedet, innenfor området klima og natur.

Eksklusjonskriterier er integrert i policykontroller i kredittprosessene, og fremgår av «Policy ansvarlig kredittgivning», www.sor.no.

Klimautslipp:

Bankens utlånsportefølje består også hovedsakelig av kunder med lave klimautslipp, kfr tabell under.

Med bakgrunn i data fra Statistisk Sentralbyrå for utlån og klimautslipp fra ulike bransjer, er det laget en analyse over klimautslipp for utlånsporteføljen til Sparebanken Sør. Metoden og data er beheftet med usikkerhet, men gir allikevel en god indikasjon på hvilke bransjer som bidrar mest til klimautslipp i vår utlånsportefølje.

Fordelingen av utlån og klimautslipp på markeder og bransjer fremgår av tabellen under:

KPI	Norge (11/2020)		Sparebanken Sør (2020)	
	Utlån MNOK	CO 2 1000 tonn	Utlån MNOK	CO 2 1000 tonn
Personkunder (husholdninger)	3.699.110	4.917	73.662	97,9
Jordbruk og tilknyttede tjenester	66.171	4.914	801	59,5
Skogbruk og tilknyttede tjenester	5.915	36	158	1,0
Fiske og fangst	80.501	370	313	1,4
Bergverksdrift og utvinning	11.151	279		
Utvinning av råolje og naturgass	15.121	15.229		
Industri	90.850	11.933	861	113,1
El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	49.486	1.699		
Vannforsyning, avløps- og renovasjon	13.915	1.499		
Utvikling av eiendom	135.751	1.301	4.104	39,3
Bygge- og anlegg	66.468	637	1.623	15,6
Varehandel	80.914	1.104	1.395	19,0
Sjøfart og lufttransport	79.392	20.815		
Transport land	80.699	2.087	590	15,3
Hotell og restaurant	20.475	133	399	2,6
Borettslag			1.281	0,2
Omsetning og drift av fast eiendom	793.389	122	19.303	3,0
Tjenesteyting og offentlig	246.362	1.670	7.369	50,0
Sum Bedriftsmarked	1.836.560	63.828	38.197	319,9
Sum Personmarked og Bedriftsmarked	5.535.670	68.745	111.859	417,8
Sør sin andel av Norge, %			2,02	0,61

Klimautslipp fra Sparebanken Sørs utlånsportefølje er relativt lave, også sammenlignet med klimautslipp fra «Norgesporteføljen». Sparebanken Sør sine utlån utgjør ca. 2,0 % av samlede utlån i Norge, mens klimautslippene til banken utgjør 0,6 % av samlede klimautslipp.

Bærekraftige aktiviteter for person- og bedriftsmarked:

Et viktig element i bærekraftig utvikling, er å øke andelen av bærekraftige aktiviteter. Finansiering av bærekraftige aktiviteter er således et område som er knyttet tett sammen med vurdering av ESG risiko og ansvarlige kredittprosesser. Sparebanken Sør har etablert «Green & Sustainable Product Framework». Banken vil prioritere arbeidet med utvikling av flere bærekraftige produkter og aktiviteter i tiden fremover.

Personmarked:

Det vesentlige av utlån i personmarkedet er lån til bolig. Personmarkedets negative påvirkning på ESG området er relativt begrenset. Det er allikevel viktig å ha gode retningslinjer og løsninger for å redusere den negative og øke den positive påvirkningen på ESG. Dette kan blant annet omfatte eksklusjon av saker som ikke etterlever krav til sosiale rettigheter, etikk, korrupsjon, klimautslipp og ødeleggelse av natur.

Sparebanken Sør kan ha positiv påvirkning på bærekraft gjennom de produkter og tjenester som tilbys. Eksempel på slike produkter er digitalisering og bærekraftige produkter.

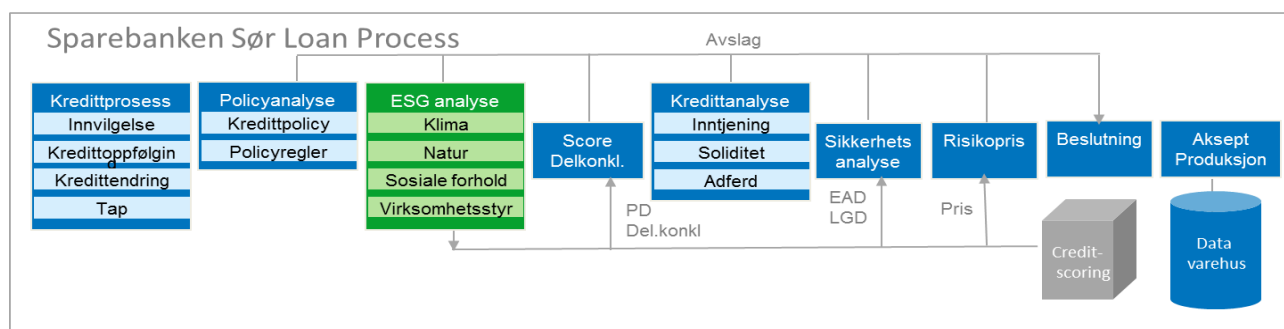
Sparebanken Sør benytter mye ressurser på å utvikle digitaliserte løsninger som selvbetjente løsninger for boliglån.

Produkter for energieffektivisering og redusere klimautslipp, er eksempler på viktige tiltak. Sparebanken Sør har i dag en portefølje av «Grønne boliglån» på ca. 10,9 MRDNOK.

Bedriftsmarked:

Bankens portefølje innen bedriftskundemarkedet består av ulike bransjer hovedsaklig innen SMB-segmentet. Den største bransjen målt i utlånsvolum er næringseiendom. Bankens «Policy ansvarlig kredittgivning» skal sikre at bransjer og kunder som er forbundet med krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, uakseptable klimagassutslipp, alvorlig skade på natur og miljø, eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske og uansvarlige, ikke skal være representert i bankens utlånsportefølje.

Sparebanken Sør har integrert modul for ESG analyse i kredittprosesser for bedriftsmarkedet, kfr figuren under.

ESG-modulen har spesielt fokus på klima, men dekker de relevante ESG-områdene:

- Eksklusjonskriterier: Inngår i Policy analyse.
- Bransje: Rammeverk for styring av bransjer og bransjespesifikke vurderinger og krav.
- Klima: Vurdering av hvordan fysisk risiko og overgangsrisiko kan påvirke kunden og sakens betjeningsevne og sikkerheter, og gi økt sannsynlighet for mislighold (PD), reduserte panteverdier (LGD) og økte tap (EL).
- Natur: Vurdering av hvordan kundens virksomhet påvirker natur.
- Sosiale forhold: Vurdering om kunden og kundens samarbeidspartnere etterlever krav og internasjonale konvensjoner til sosiale forhold, arbeids- og menneskerettigheter.
- Virksomhetsstyring: Vurdering av hvordan kunden og kundens samarbeidspartnere etterlever krav og internasjonale konvensjoner til virksomhetsstyring.

Scoring: På bakgrunn av forannevnte moduler scores kunden i lav, middels eller høy risikoklasse, som gir grunnlag for styring av prosess, fullmakter og pris. Data fra ESG-modulen vil bli benyttet i forbindelse med rapportering på sak, kunde og portefølje.

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
Integrert ESG og klima i kredittprosesser BM. Policy ansvarlig kreditt. Måling av klimautslipp for boliglån og næringseiendom. Opplæring i ESG risikoer og for alle medarbeidere i bedriftsmarkedet	Kartlegge ESG risiko i kredittsaker og portefølje. Integrere ESG i kundesamtaler BM. Integrere flere bærekraftige aktiviteter/ produkter i kredittprosessene, tilpasset EU taksonomien. Etablere KPI, fokus på EU taksonomi og UNEP PRB. Videreutvikle rapportering og styringsmål for ESG. Videreføre opplæring i ESG-risiko. Øke andel av bærekraftige aktiviteter, produkter. Vurdere å integrere funksjonalitet for klimarisiko (fysisk risiko) i kredittgivning boliglån.

5.3 Ansvarlig investering og finansiering

Investering/finansiering er et viktig forretningsområde for Sparebanken Sør, og som banken kan ha stor positiv påvirkning på i forhold til bærekraftig utvikling. «Policy ansvarlige investeringer og ansvarlig

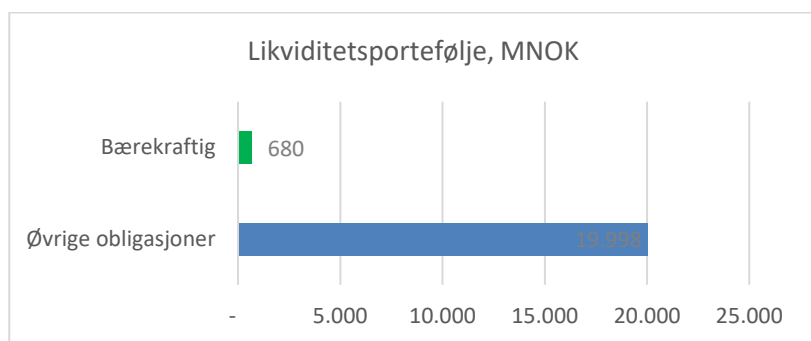
verdipapirvirksomhet», skal sikre at de fondsprodukter som Sparebanken Sør formidler er bærekraftige og i tråd med de krav og forutsetninger som stilles til ESG, www.sor.no.

Ansvarlig investering/finansiering innebærer å ivareta miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring i forvaltningen. Investering-/finansieringsvirksomheten skal gjøres slik at banken ikke medvirker til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, uakseptable klimagassutslipp, alvorlig skade på natur og miljø, eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske og uansvarlige.

Sparebanken Sør har som målsetting å oppnå bærekraftig lønnsomhet i sine investeringer og skal ha et konkurransedyktig tilbud av finansielle instrumenter til sine kunder, samtidig som banken oppfyller sine ESG ambisjoner.

Investeringer i likviditetsportefølje:

I forbindelse med styring av konsernets likviditetsrisiko skal Sparebanken Sør ha en portefølje bestående av likvide rentebærende verdipapirer med høy kredittkvalitet. Sammensetningen av porteføljen følger av lovpålagte krav og av styrevedtatte retningslinjer. Investeringene gjennomføres i verdipapirer som handles i etablerte, velfungerende markeder, av utstedere som er underlagt myndighetspålegg som ivaretar overordnede ESG-krav, herunder retningslinjer for økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering, menneske- og arbeidstakerrettigheter, samt er hjemmehørende i regioner hvor miljø-, natur- og klimarisiko vektlegges. Bankens likviditetsportefølje anses å ha lav risiko for brudd på ESG retningslinjer.

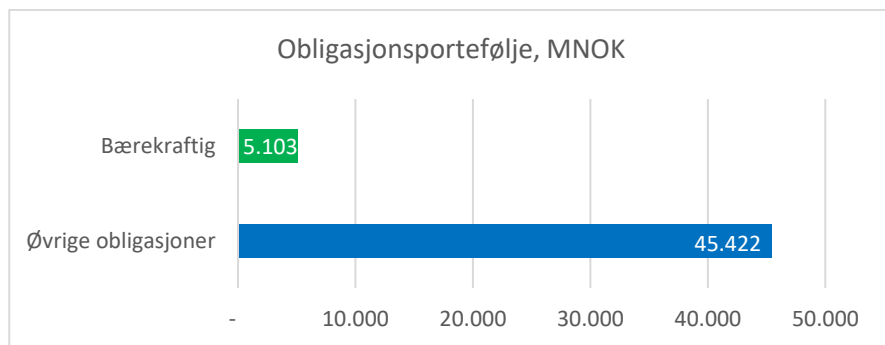

Sparebanken Sør har ambisjoner om å øke andelen av bærekraftige investeringer i likviditetsporteføljen.

Porteføljens ESG-risiko skal vurderes periodisk, og minst en gang pr. år. Dersom kontrollen avdekker brudd på bankens retningslinjer, skal bakgrunnen for, og alvorlighetsgraden på bruddet vurderes. Grundig vurdering av underliggende forhold og bakgrunnen for ESG brudd, skal nøye vurderes før eventuell realisasjon iverksettes.

Finansiering:

Sparebanken Sør har etablert «Green & Sustainable Bond Framework». Innhenting av kapital gjennom rammeverket gir banken mulighet til å finansiere bærekraftige aktiviteter. Gjennom rammeverket forplikter banken seg til å benytte provenyet fra obligasjonsfinansieringen til grønne og bærekraftige formål. Rammeverket har definert tre kategorier utlån som kapitalen kan kanaliseres til: Grønne boliglån, grønne næringsbygg og tilgang til viktige tjenester, som for eksempel helsetjenester og utdanning. Rammeverket gjør at banken når ut til en bredere investormasse. Dette vil igjen føre til at banken kan tilpasse sin kredittgivning og bevisstgjøring av kundene på risiko, og andre viktige forhold knyttet til ESG. Slik kan banken være med å legge til rette for en mer bærekraftig utvikling.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har emitterte en grønn obligasjon, Green Covered Bond på EUR 500 mill.

Impact- og allocation report, er tilgjengelige på bankens hjemmesider, www.sor.no.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har som langsiktig målsetting å utstede grønne obligasjoner med fortrinnsrett under rammeverket og allokere finansieringen til bærekraftige lån.

Investeringer i datterselskaper og selskaper banken har eierposisjoner i:

Som aksje og andelseier forvalter Sparebanken Sør store verdier. Investeringene omfatter datterselskaper og eierposisjoner i selskaper som er strategisk viktige for bankens forretningsvirksomhet, samt finansielle investeringer. Sparebanken Sør Boligkreditt AS er et heleid datterselskap, tett integrert i bankens virksomhet, og utgjør i overkant av 60 % av totale investeringer i eierposter.

Sparebanken Sør er opptatt av at alle selskaper banken har eierposisjoner i, skal etterleve de samme strenge krav og retningslinjer som banken har til ESG. Sparebanken Sør har som målsetting å være en positiv bidragsyter til å øke selskapenes fokus og bevissthet om ESG og stimulere til mer bærekraftig utvikling. Vurderinger av ESG-risiko og muligheter inngår i investeringsbeslutninger, og ESG skal vektlegges når banken har mulighet for aktiv eierskapsutøvelse.

Arbeidet med bærekraft i eierstyringen vil prioriteres med hensyn til:

- omfang av ESG-risiko og muligheter for å påvirke dette positivt
- eierpostens størrelse og viktighet.

Av bankens policy fremgår retningslinjer som gjelder for bankens eierskapsutøvelse i selskaper hvor banken har reell innflytelse, og hvordan eventuelle brudd på disse skal håndteres.

Investeringer gjort av fondsforvaltere i fondsprodukter banken formidler:

Sparebanken Sør driver ikke fondsforvaltning i egen regi, men formidler fondsprodukter gjennom Norne Securities. Gjennom det deleide produktselskapet Norne Securities, formidler banken fond fra anerkjente fondsforvaltere som er tilsluttet UNEP FI PRI (FN Prinsipler for Responsible Investment) og forholder seg til investeringsprinsippene i UNEP FI PRI. Norne Securities er i prosess med å ESG klassifisere fondsproduktene de formidler.

Banken stiller krav til at Norne Securities og fond som de formidler, etterlever krav i bankens «Policy til ansvarlige investeringer og ansvarlig verdipapirvirksomhet». Norne Securities har bekreftet at alle fond de formidler etterlever bankens policy. Sparebanken Sør har «Produktstyringsrutine» for håndtering og godkjenning av fondsprodukter.

EU har gjennom forordning (EU2020/2088) innført nye krav til offentliggjøring av bærekraftsinformasjon (offentliggjøringsforordningen). Finansdepartementet har sendt forordningen på høring, og den forventes å bli implementert i 2021. Hensikten er å etablere krav til offentliggjøring av hvordan selskapets investeringer og virksomhet bidrar til bærekraftig utvikling. Offentliggjøringsforordningen omfatter verdipapirfond, og alle verdipapirforetak må klassifisere i hvilken grad en investering (et fond) er bærekraftig i henhold til EU taksonomien. Norne Securities vil tilgjengeliggjøre nødvendig informasjon i henhold til lovkrav fra forvaltere. Videre forventes at det i løpet av 2021 vil bli vedtatt endringer i MifidII som innebærer krav om at kunders «bærekraftspreferanser» skal inn i egnethetsvurderinger.

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
Policy ansvarlige investeringer og ansvarlig verdipapirforetak. Økt andelen bærekraftige obligasjoner i likviditetsporteføljen. Utvidelse av fondsutvalget ble i 2020 gjort med særskilt fokus på ESG Produktgodkjenningen verdipapirprodukter ble i 2020 spesifikt utvidet til å innbefatte ESG.	ESG rating. ESG klassifisering av fondsporteføljen. Mål om å øke porteføljen av grønne utlån i henhold til rammeverket og derigjennom øke andelen bærekraftige obligasjoner. Mål om å øke andel av bærekraftige obligasjoner i Likviditetsporteføljen.

5.4 Ansvarlige innkjøp

Sparebanken Sør er en stor aktør når det gjelder kjøp av varer og tjenester. De største innkjøpskategoriene er innenfor IT- systemer, drift av eiendom, markedsføring, eksterne konsulenter og innleid personal. Det vesentligste av innkjøp skjer gjennom bankens innkjøpsavtaler. Banken kjøpte i 2020 varer og tjenester for ca. kr. 440 mill. Leverandører som med leveranseavtaler > 1 MNOK står for ca. kr. 355 mill. tilsvarende ca. 81 % av totale innkjøp.

Banken har etablert «Policy ansvarlige innkjøp», hvor banken stiller krav til hvordan leverandører forholder seg til klima og natur, sosiale forhold og virksomhetsstyring, www.sor.no.

Policyen skal sikre at innkjøp utøves slik at banken ikke medvirker til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, uakseptable klimagassutslipp, alvorlig skade på natur eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske og uansvarlige.

Alle leverandører med leveranser over 1 MNOK, skal undertegne leverandørreklæring, for å bekrefte at de plikter å etterleve bankens policy.

71,5 % GODKJENTE LEVERANDØRÆRKLÆRINGER MHT VOLUM

Det er viktig at det som kjøpes, er av god kvalitet, leveres til konkurransedyktig priser og produseres og distribueres på en ansvarlig måte. Banken har fokus på at leverandører driver bærekraftig, og ESG er et evalueringskriterium i anbudsprosesser. Alle innkjøp skal gjøres med utgangspunkt i at de skal skade klima, naturressurser og miljø minst mulig, og i størst mulig grad kunne resirkuleres og gjenbrukes. Under ellers like vilkår, prioriterer banken lokale leverandører og leverandører som er sertifisert etter godkjente sertifiseringsordninger som Miljøfyrtårn, ISO 14001 eller tilsvarende sertifisering.

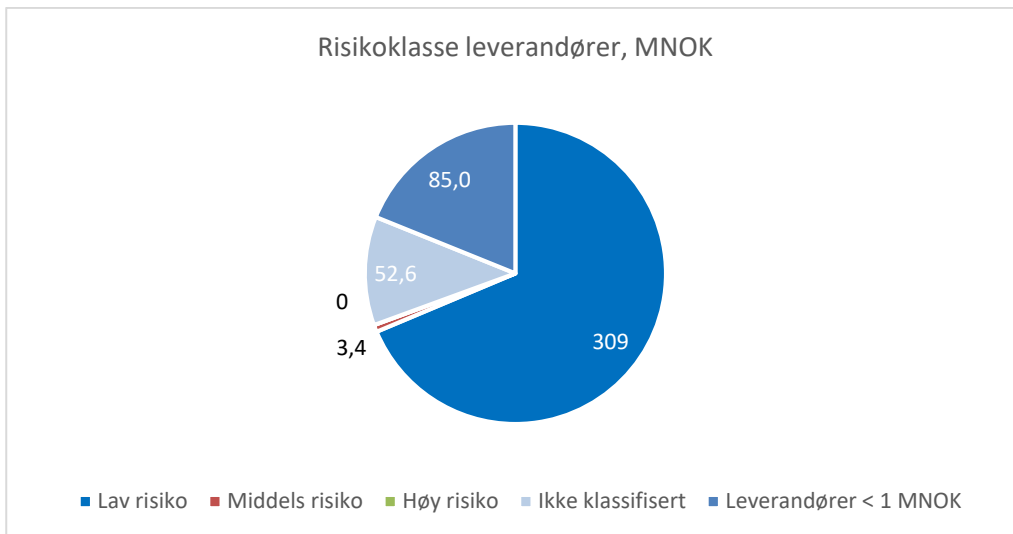
Alle leverandører med leveranser over 1 MNOK, følges opp med hensyn til sertifisering.

84,8 % AV LEVERANDØRENE MHT VOLUM HAR SERTIFISERINGSORDNINGER

Gjennom anbudsprosesser, krav og oppfølging av leverandører skal banken påvirke aktuelle leverandører til et bevisst og positivt forhold til ESG.

Banken har etablert et risikobasert system til bruk for klassifisering og oppfølging av leverandører. Systemet er basert på bankens policy og omfatter kvantitative og kvalitative spørsmål og vurderinger med hensyn til ESG.

Klassifiseringen er i prosess, og tabellen under viser resultatet av klassifisering av leverandører så langt.

Oppfølgingen av kunden tilpasses risikoprofil, størrelse, samt mulighet for påvirkning. Banken har noen store globale leverandører av IT tjenester, som banken har liten mulighet til påvirkning og til å innhente leverandørreklæring av.

Banken har ingen identifiserte leverandører som innehar et betydelig potensial for negativ påvirkning på ESG.

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
<p>Policy ansvarlig innkjøp, retningslinjer og rutiner. Leverandørreklæringer tilsvarende 80 % av alle innkjøp. Risikoklassifisert leverandører tilsvarende 60 % av alle innkjøp.</p>	<p>Følge opp leverandører med hensyn til leverandørreklæringer, sertifisering og risikoklassifisering og integrere ESG krav i kundesamtaler og anbudsprosesser.</p>

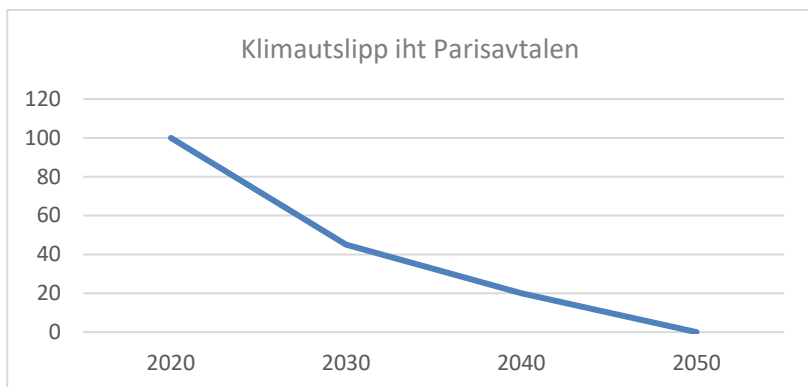
6 KLIMA OG NATUR

6.1 Innledning

Klima og naturrelaterte utfordringer utgjør en stor risiko for samfunnet og for banken. Samtidig representerer disse utfordringer også muligheter. Bankens strategi, forretningsmodeller og finansielle utvikling påvirkes av både klima- og naturrelaterte risikoer og muligheter.

Det har hittil vært mest fokus på klima, men fremover vil fokus på utfordringer knyttet til natur få mer oppmerksomhet. Dette vil forsterkes gjennom en «Naturavtale» som kommer i 2021, tilsvarende «Parisavtalen». Klima og natur er sterkt integrert i hverandre, og natur vil få sin naturlige plass i arbeidet med ESG fremover.

Sparebanken Sør har gjennom UN Global Compact og UNEP Principles for Responsible Banking, forpliktet seg til å støtte et «føre-var-prinsipp» knyttet til utfordringer med klima og natur.

Sparebankens Sør sine mål til klimautslipp:

55%* REDUKSJON AV KLIMAUTSLIPP I 2030

*Referanseår 2017

0% KLIMAUTSLIPP I 2050

Sparebanken Sørs tilnærming til klima og natur er todelt:

- Direkte påvirkning fra bankens egen virksomhet.
- Indirekte påvirkning fra bankens forretningsområder.

Påvirkningen handler om hvordan bankens forretningsvirksomhet blir påvirket av klima og natur, men også hvordan bankens forretningsvirksomhet påvirker klima og natur.

Sparebanken Sør har utarbeidet «Policy for klima og miljø», som skal bidra til at banken har tydelige prinsipper og retningslinjer som viser hvilke krav og forventninger banken har til kundene, leverandører og samarbeidspartnere. Sparebanken Sør skal bidra positivt til å redusere klimautslipp og ha fokus på å minimere virksomhetens klima- og miljøpåvirkning direkte og indirekte. Målsettingen er å legge til rette for mer bærekraftig utvikling i banken og hos kundene, leverandører og samarbeidspartnere.

6.2 Påvirkning på klima og natur fra egen virksomhet

Bankens klimautslipp og negativ påvirkning på naturen fra egen virksomhet er svært begrenset. Bankens virksomhet kommer imidlertid til å bli sterkt påvirket av klima og natur.

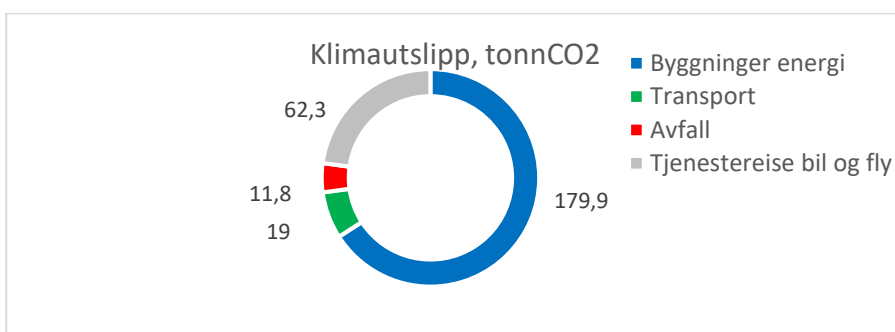

Banken følger opp klima og natur gjennom et miljøledelsessystem, og er Miljøfyrtårnsertifisert etter hovedkontormodellen og de nye kriteriene for finansbransjen.

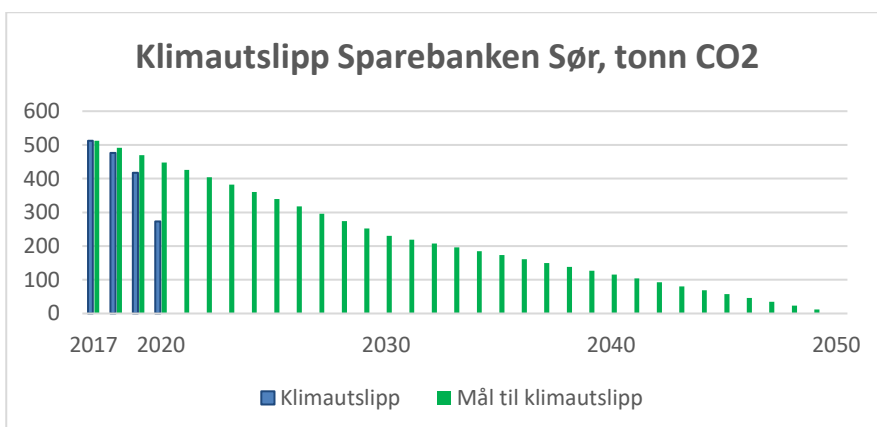
Data om bankens status og utvikling med hensyn til klimautslipp og ressursforbruk fremgår av tabellen og figuren under:

Klimautslipp, tonn CO2	2017	2018	2019	2020	2030 mål 55 % red
Klimautslipp Scope 1	33,2	33,2	22,8	19,0	
Klimautslipp Scope 2	333,2	293,5	195,5	181,3	
Klimautslipp Scope 3	146,3	149,7	199,2	72,7	
Sum klimautslipp	512,7	476,4	417,5	273,0	230,7
Antall årsverk	432	434	429	442	
Klimautslipp pr årsverk	1,19	1,10	0,97	0,62	
Oppvarmet areal, m2	27.498	26.893	23.964	23.004	
Energiforbruk, 1000 kWh pr år	6.845	6.103	5.383	4.926	
Energiforbruk, kWh pr m2	249	227	225	214	

Bankens klimautslipp viser en positiv utvikling.

Bankens klimautslipp er primært knyttet til energiforbruk og reisevirksomhet. Det er igangsatt en kartlegging av energiforbruk på bankens eiendomsportefølje, og analysere hvilke tiltak som må iverksettes for å innfri de mål som er satt til klimareduksjon. Når det gjelder reisevirksomhet er denne sterkt redusert i 2020 på grunn av Covid-19, men banken vil fremover også ha en redusert reisevirksomhet gjennom gode digitale møteplasser og krav til reisevirksomhet.

Figuren over viser utviklingen i klimautslipp de siste årene, og hvordan banken er i rute med å innfri mål til klimareduksjoner.

Banken er klimanøytral gjennom kjøp av godkjente klimakvoter.

For mer detaljerte klimadata henvises til klimarapport på bankens hjemmesider, www.sor.no.

6.3 Påvirkning på klima og natur fra forretningsområdene

Sparebanken Sør skal arbeide for å bidra til at kunder, leverandører og samarbeidspartneres belastninger på klima- og natur reduseres. Det er gjennom den eksterne delen at den negative påvirkningen på klima og natur er størst.

Det er spesielt innenfor følgende forretningsområder banken har mulighet til størst positiv påvirkning:

- Utlån – øke andelen bærekraftige utlån (EU taksonomi) og redusere andel utlån som har stor negativ påvirkning på klima og natur. Spesielt gjelder dette bedriftskunder.
- Investering – øke andelen investeringer i bærekraftige virksomheter (i henhold til EU-taksonomi) og redusere andelen investeringer i virksomheter med negativ påvirkning på klima og natur.
- Finansiering – øke andelen bærekraftige obligasjoner

Bruk av bærekraftig teknologi, produkter og distribusjonsløsninger som er tett knyttet opp mot forretningsområdene nevnt over, vil være sentrale virkemidler for å bidra til bærekraftig utvikling.

Når det gjelder tiltak og retningslinjer for å operasjonalisere klimarelaterte risikoer og muligheter i forretningsområdene, er disse nærmere beskrevet under temaområdene i bærekraftsrapporten, samt i TCFD rapporten.

6.4 TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures

TCFD er en anerkjent metode for klimarapportering. Det er nedenfor kort informert om struktur og sentrale punkter i TCFD rapporten.

Klima handler ikke bare om risiko, men også hvilke forretningsmessige muligheter klimarelaterte utfordringene representerer.

De mest sentrale klimarisikoene for banken er:

Overgangsrisiko:

Dette er risiko ved å gå mot et nullutslippssamfunn og omfatter politisk og regulatoriske forhold, teknologi, marked og omdømme. Overgangsrisiko handler om hvordan klimarelaterte forhold vil påvirke forretningsområdene til banken.

Fysisk risiko:

Akutt risiko på grunn av ekstremvær som fører til orkaner, oversvømmelser mv. Kronisk risiko er langsiktig klimaendringer som påvirker temperatur, havnivå mv. Fysisk risiko handler om hvordan klimarelaterte forhold som ekstremvær vil påvirke forretningsområdene til banken. Klimarelaterte risikoer og muligheter vil påvirke bankens strategi, forretningsområder og økonomisk utvikling både i et kort, og et langsiktig perspektiv.

De fire sentrale hovedpunktene er kort belyst i tabellen under:

Virksomhets - styring	Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter.
	Styret har ESG og klima som et prioritert område i strategisk plan og vil operasjonalisere dette i forretningsområdene. Det er viktig å ha fokus på både klimarelaterte risikoer og muligheter og hvordan disse påvirker forretningsområdene og den finansielle utviklingen til banken. Klimarisiko omfatter både egen virksomhet, men enda viktigere er hvordan klimarisiko påvirker bankens forretningsmodell og forretningsområder.
Strate gj	Effekter som klimarelaterte risikoer og muligheter har for bankens strategi, forretningsområder og finansiell planlegging.

	<p>Klima handler ikke bare om risiko, men også om forretningsmessige muligheter.</p> <p>De største klimarelaterte risikofaktorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risiko for økt mislighold og tap, «stranded assets», økt kapitalkrav, dyrere finansiering. • Risiko for tapt omdømme, kundeavgang og reduserte markedsandeler <p>De største klimarelaterte mulighetene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt inntjening og kostnadsreduksjoner gjennom nye bærekraftige produkter, digitalisering, tilgang til nye markeder og bransjer innen sirkulærøkonomi, gjenbruk mv. • Bedre tilgang til, og billigere pris på finansiering og kapital og reduserte kapitalkrav.
Risikostyring	<p>Systemer og prosesser banken benytter for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelaterte risikoer.</p> <p>Risikoen er størst i forretningsområdet utlån, hvor bolig- og næringseiendom utgjør ca. 80 % av den totale porteføljen. Bankens har policyer med krav og eksklusjonskriterier i disse forretningsområdene. ESG med spesiell fokus på klima er integrert i kredittprosesser BM. Rammer for risikoappetitt og risikotoleranse for ESG og klimarisiko er i prosess.</p>
Mål og metoder	<p>Beregninger og mål som benyttes til å vurdere og metoder håndtere klimarelaterte risikoer og muligheter.</p> <p>Sparebanken Sør har som mål å redusere egne klimautslipp med 55 % i 2030 og være klimanøytral i tråd med Parisavtalen i 2050. Det vil bli utarbeidet scenarioanalyser for å vurdere om klimarelaterte risikoer og muligheter er i tråd med bankens strategi, risikoappetitt og risikorammer. Styringsmål og indikatorer for klimarisiko vil bli videreutviklet løpende. Spesielt vil banken ha fokus på å integrere klimarelaterte indikatorer for risiko og muligheter fra EU taksonomien, og fra UNEP PRB når disse foreligger.</p>

Mer informasjon fremgår av TCFD rapporten som finnes på våre hjemmesider, www.sor.no.

Hva har banken oppnådd	Nye tiltak fremover
<p>TCFD rapport.</p> <p>ESG integrert i kredittprosesser.</p> <p>Økt mål til klimareduksjoner i 2030 fra 50 % til 55 %.</p> <p>Analyse av klimautslipp i boligeiendom og næringseiendom. Miljøfyrtårnsertifisert kontorer etter nye kriterier for finansnæringen.</p> <p>Støttet TV aksjonen, WWF – Plast i havet.</p>	<p>Videreutvikle KPI, mål og målemetoder (EU taksonomi og UNEP PRB).</p> <p>Videreutvikling TCFD inkl. scenarioanalyser.</p> <p>Vurder CDP rapportering.</p> <p>Øke kunnskap om klimarisiko i organisasjonen.</p> <p>Kartlegging av klimautslipp fra bankens eiendommer og tiltak for å nå mål i 2030.</p>

7 VEDLEGG 1: GRI

GRI Standard - General Disclosures 2020		
GRI indeks	Beskrivelse	Kilde/kommentar
Organisasjonsprofil		
102-1	Navn på organisasjonen	Sparebanken Sør
102-2	De viktigste produkter og tjenester	Styres beretning
102-3	Plasseringen på hovedkontoret	Kristiansand
102-4	Land virksomheten opererer i	Norge
102-5	Eierskap og juridisk form	Årsrapport side 9
102-6	Markeder som organisasjonen opererer i	Årsrapport side 10
102-7	Organisasjonens størrelse og omfang, antall ansatte, forretningsområder, nettoomsætning, balanse, produkter og tjenester	Årsrapport side 7
102-8	Ansatte fordelt på region, kjønn, ansettelsestype, ansettelseskontrakt, fulltid og deltid	Bærekraftsrapport side 36
102-9	Beskrivelse av selskapets leverandørkjede	Bærekraftsrapport side 25
102-10	Vesentlige endringer i rapporteringsperioden angående organisasjonens størrelse, struktur, eierskap eller i verdikjeden	Ingen endringer av vesentlig karakter.
102-11	Hvordan "Føre-var prinsippet, "Precautionary principle" er håndtert i organisasjonen	Banken har tilsluttet seg FN Global Compact "føre var" prinsipper
102-12	Eksterne initiativer eller prinsipper for det økonomiske, miljømessige eller samfunnmessige området som virksomheten støtter eller har gitt sin tilslutning til	Bærekraftsrapport side 6
102-13	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobbyorganisasjoner	Bærekraftsrapport side 6
Strategi		
102-14	Uttalelse fra administrerende direktør om bærekraftens relevans for organisasjonen og dens strategi for å adressere bærekraft	Årsrapporten side 5
Etikk og integritet		
102-16	Organisasjonens verdier, prinsipper, standarder og normer for oppførsel og adferd	Etikk dokument, bankens hjemmeside www.sor.no
Governance		
102-18	Organisasjonens styringsstruktur, herunder øverste myndighet,	Bærekraftsrapport side 3

Interessentdialog		
102-40	Interessentgruppene som organisasjonen er i dialog med	Bærekraftsrapport side 7
102-41	Prosentandelen av de totale ansatte som er dekket av kollektive tariffavtaler	Alle ansatte er omfattet av sentralavtalen i Bank & Finans
102-42	Beskriv hvordan organisasjonen velger relevante interesser	Bærekraftsrapport side 7
102-43	Beskriv organisasjonens tilnærming til interessentengasjement, inkludert hyppigheten av engasjement etter type og interessentgruppe.	Bærekraftsrapport side 7
102-44	Viktige tema og spørsmål som har blitt tatt opp gjennom interessentengasjement, og hvordan organisasjonen har respondert på dette også gjennom rapporteringen.	Bærekraftsrapport side 7
Praksis for rapportering		
102-45	Oversikt over alle enhetene som inngår eller ikke inngår i organisasjonens konsernregnskap eller tilsvarende dokumenter.	Sparebanken Sør (morbank) og Sparebanken Sør Boligkreditt AS
102-46	Beskriv prosessen for å definere rapportens innhold, innvirkninger og avgrensninger og implementeringen av rapporteringsprinsippene	Bærekraftsrapport side 4 og 9
102-47	Oppgi liste av de vesentlige temaene som har blitt identifisert i prosessen for å definere rapporteringsinnholdet	Bærekraftsrapport side 9
102-48	Rapporter på noen eventuelle omformuleringer fra tidligere rapporter og årsaken til endringer.	Bærekraftsrapport side 9
102-49	Rapporter på viktige endringer fra tidligere rapporteringsperioder av de vesentlige temaene og der hvor innvirkningene forekommer og organisasjonens involvering i disse	Bærekraftsrapport side 9
102-50	Rapporteringsperiode	01.01.2020-31.12.2020
102-51	Dato for forrige rapport	01.01.2019-31.12.2019
102-52	Rapporteringsfrekvens	Årlig
102-53	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten eller	Magne Kvaslerud
102-54	Rapporteringsnivå, Core eller Comprehensive alternativ.	Core
102-55	GRI - indekks	Bærekraftsrapport side 31
102-56	Praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen	Rapporten er ikke verifisert av ekstern part.

Material Topics

GRI indeks	Beskrivelse	Kilde/kommentar
Ansvarlig forretningsførsel (økonomisk prestasjon og indirekte økonomisk påvirkning)		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5 og 37, Faktabok side 9
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert	Årsregnskap side 24 og 25 Bærekraftsrapport side 37
201-2	Økonomiske effekter, risiko og muligheter ved klimaendringer	TCFD rapport, www.sor.no
203-2	Betydelige økonomiske indirekte virkninger av virksomhetens operasjoner	Bærekraftsrapport side 37
Økonomisk kriminalitet		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5 og 37, Faktabok side 7
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policier og retningslinjer knyttet til antikorrupsjon	Bærekraftrapport side 15 og 36
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og gjennomførte tiltak	Ingen tilfeller
Klima og natur		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5 og 38, Faktabok side 13
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5
302-1	Direkte energiforbruk i virksomheten	Bærekraftrapport side 28
305-1	Direkte GHG utslipp (Scope 1)	Bærekraftrapport side 28
305-2	Indirekte energi GHG utslipp (Scope 2)	Bærekraftrapport side 28
305-3	Andre indirekte GHG utslipp (Scope 3)	Bærekraftrapport side 28
Ansvarlige innkjøp (miljøpåvirkning)		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5 og 38, Faktabok side 12
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5
308-2	Negative miljøpåvirkninger i leverandørkjeden	Bærekraftrapport side 26

Likestilling og mangefold (arbeid/ansatte)		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5, 36 og 40, Faktabok side 4
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5
401-1	Antall nyansettelser og turnover	Bærekraftsrapport side 36
401-2	Fordeler gitt fulltidsansatte og ikke til deltidsansatte	Bærekraftsrapport side 36
401-3	Antall ansatte på foreldrepermisjon	Bærekraftsrapport side 36
405-1	Sammensetning av styrende organer, ledelse og ansatte kategorier	Bærekraftsrapport side 36
405-2	Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn	Bærekraftsrapport side 36
406-1	Antall tilfeller av diskriminering og gjennomførte tiltak	Bærekraftsrapport side 37
Arbeidsmiljø og utvikling av ansatte		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5 og 36, Faktabok side 5
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5
404-1	Gjennomsnittlig antall timer med opplæring pr ansatt pr år	Bærekraftsrapport side 13 og 36
404-2	Programmer for videreutdanning og overgang til pensjonsalder	Bærekraftsrapport side 12
404-3	Andel av ansatte som har regelmessige medarbeidersamtaler	Bærekraftsrapport side 12
Ansvarlige innkjøp (sosial)		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5 og 38, Faktabok side 12
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5
414-2	Negativ sosial påvirkning i leverandørkjeden	Bærekraftsrapport side 26
Ansvarlig forretningsførsel (markedsføring av tjenester og produkter)		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5 og 37, Faktabok side 9
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav til informasjon og merking av produkter og tjenester (Finansklagenemda)	Faktabok side 18
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring (Finansklagenemda)	Faktabok side 18
Personvern og informasjonssikkerhet		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5 og 37, Faktabok side 6
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftsrapport side 5
418-1	Dokumenterte klager vedrørende brudd på kundens personvern og tap av kundedata	Bærekraftsrapport side 15 og 37

Ansvarlige produkter og tjenester		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5 og 37, Faktabok side 8
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5
417-1	Hendelser med ikke compliant informasjon og kommunikasjon om produkter og tjenester (Finansklagenemda)	Bærekraftsrapport side 19 og 37
417-2	Hendelser med ikke compliant marktesføring av produkter og tjenester	Bærekraftsrapport side 19 og 37
FS7	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en sosial forskjell	Bærekraftrapport side 17
Ansvarlig kreditt		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5 og 37, Faktabok side 10
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5
FS8	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig forskjell	Bærekraftrapport side 17
Ansvarlig investering og finansiering		
103-1	Beskriv avgrensninger og påvirkning av vesentlige tema	Bærekraftrapport side 9
103-2	Beskriv styringssystemer forpliktelser og mål for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5 og 38, Faktabok side 11
103-3	Beskriv evaluering av styringssystemer og målesystemer for vesentlige tema	Bærekraftrapport side 5
FS10	Andel og antall selskaper som virksomheten har samhandlet med om miljømessige eller sosiale forhold	Bærekraftrapport side 23-25
FS11	Andel av balansen som er utsatt for positiv og negativ miljømessig eller sosial screening	Bærekraftrapport side 23-25

8 VEDLEGG 2: Scorekort

KPI	GRI	ENH.	2018	2019	2020	Målsetning		Ambisjon	Utv
						Mål	Tid		
SOSIALE FORHOLD									
LIKESTILLING OG MANGFOLD									
Likestillingsrapport									
Antall ansatte totalt		Årsverk	453	446	457				
Kvinneandel		%	50,4	50,0	49,5				
Mannsandel		%	49,6	50,0	50,5				
Deltidsansatte kvinner	GRI 103-2	%	10,1	8,5	9,0				
Deltidsansatte menn	GRI 401-2	%	0,9	0,9	1,1				
Midlertidige stillinger kvinner		Årsverk		11,6	7,6				
Midlertidige stillinger menn		Årsverk		11,2	11,0				
Andel kvinner fordelt på stillingsnivå									
Andel kvinnelige ledere			35,9	35,5	38,5	40 - 60	2025		
Ledernivå 1 (CEO)		%							
Ledernivå 2 (Konsernledelse)	GRI 405-1	%	33,3	33,3	25,0				
Ledernivå 3 (Ledergruppene i divisjonene),%		%	30,0	26,7	30,0				
Ledernivå 4 (Banksjef, Ass.Banksjef), %		%	44,0	47,5	46,8				
Andel kvinner i styret		%	50,0	50,0	50,0	40 - 60			
Kvinner lønn i forhold til menn									
Kvinner		NOK	529.080	574.995	600.867				
Menn		NOK	658.343	695.945	716.414				
Kvinner lønn i forhold til menn		%	80,4	82,6	83,9	90 - 110	2025		
Kvinnelige ledere snitt i forhold til menn		%	86,1	87,5	93,3				
Ledernivå 1 (CEO)		%							
Ledernivå 2	GRI 405-1	%	82,0	83,2	85,4				
Ledernivå 3		%	88,0	91,7	89,1				
Ledernivå 4			100,0	100,0	101,0				
Bedriftsrådgiver					91,7				
Autorisert Finansiell Rådgiver					95,8				
Kundebehandler		%			95,8				
 Rett til foreldrepermisjon									
Antall totalt iht norsk lovgivning	GRI 401-3	Antall		15	16				
Antall returnert og i arbeid etter 12 mnd		%		100,0	100				
ARBEIDSMILJØ OG UTVIKLING AV ANSATTE									
Ansatte									
Gjennomsnittsalder		år			49,5				
Gjennomsnittsalder rekrutterte		år			35,8				
Ansatte sluttet kvinner		Antall			13				
Ansatte sluttet menn		Antall			10				
Ansatte rekruttert kvinner	GRI 401-1	Antall			21				
Ansatte rekruttert menn		Antall			16				
Rekrutterte med høyere utdanning.		%			91,9				
Nye rekrutterte med ikke norsk etnisk bakgrunn						≥ 10	2025		
Turnover kvinner		%			2,9				
Turnover menn		%			2,2				
Opplæring									
Snitt opplæring pr ansatt		timer/år		35,0	40,0				
Opplæring i Etikk		%			100,0				
Opplæring i Bærekraft	GRI 103-2	%			100,0				
Opplæring i Personvern, GDPR	GRI 404-1	%			100,0				
Opplæring i Informasjonssikkerhet	GRI 205-2	%			100,0				
Opplæring i Hvitevasking		%			100,0				
Ledere som fikk opplæring i HMS		Antall			15				

KPI	GRI	ENH.	2018	2019	2020	Målsetning Mål	Tid	Ambi- sjon	Utv
Arbeidsmiljø									
Diskriminering		Saker	0	0	0			0	
Personaltilfredshet, (medarbeiderengasjement)		Score		81	84	≥ 80			
Andel som har medarbeidersamtale		%	100,0	100,0	100,0			100,0	
Sykefravær, sum, %	GRI 404-3	%	3,49	4,75	2,70			≤ 4,00	
Sykefravær kort, %	GRI 406-1	%	0,55	0,52	0,53				
Sykefravær mellomlang, %		%	0,75	0,57	0,68				
Sykefravær lang, %		%	2,10	3,66	1,49				
PERSONVERN OG INFORMASJONSSIKKERHET									
Personopplysninger på avveie, meldt Datatilsynet		Antall			12				
Pålegg, gebyrer vedr personvern fra Datatilsynet	GRI 103-2	Antall		0	0			0	
Oppetid kundeløsninger, SLA	GRI 418-1	%		99,7	99,6	≥ 99,7			
Digitale alvorlige bedragerisaker (hacking mv)		Antall			0			0	
ØKONOMISK KRIMINALITET									
Korrupsjonssaker internt		Antall	0	0	0			0	
Bedragerisaker internt	GRI 103-2	Antall	1	0	0			0	
Mistenkelige saker flagget, hvitvasking	GRI 205-3	Antall	4.600	8.900	18.900				
Mistenkelige saker medt økokrim		Antall			62				
ANSVARLIGE PRODUKTER OG TJENESTER									
Tapte saker brudd markedsføring/produktinfo.		Antall		0	0			0	
Grønne boliglån		MNOK	7.000	8.970	11.000				
Sosiale lån , Førstehjemslån		MNOK	5.000	6.166	6.300				
Sosiale innskudd, Boligsparing unge	GRI 103-2	MNOK	1.502	1.617	1.775				
Salg privatmarked i digitale kanaler	GRI 417-2	MNOK							
Salg bedriftsmarked i digitale kanaler	GRI 417-3	%	26,0	34,5	38,7				
Andel e-Signering Personkunder	FS 7	%			NA				
Mobil- og nettbank privatmarked	FS 8	%		65,1	64,9				
Andel bærekraftige lån (EU taksonomi)		%		56,0	61,0				
		%			NA				
VIRKSOMHETSSTYRING									
SAMFUNN			2018	2019	2020				
Gaver til lokalsamfunnet		MNOK	40,0	45,9	36,1				
Sponsoravtaler		MNOK	14,8	11,8	11,8				
Skattekostnad konsern		MNOK	285	342	307				
Formueskatt		MNOK	17	20	24				
Arbeidsgiveravgift		MNOK	44	47	60				
Finansskatt	GRI 201-1	MNOK	18	18	16				
Skatt betalt av ansatte	GRI 203-2	MNOK	105	103	105				
Sum skatt og avgift		MNOK	469	530	512				
Netto lønn, pensjon og andre ytelser		MNOK	499	533	552				
Netto lønn, pensjon og andre ytelser		MNOK	499	533	552				
Kontantutbytte aksjonærer		MNOK	94	0	219				
Vekstkapital, tilbakeholdt overskudd		MNOK	748	1130	766				
ANSVARLIG FORRETNINGSVIRKSOMHET									
Utarbeide Impact analysis UNEP PRB						x	2021		
Kundetilfredshet PM, KTI		%		74,3	74,3	Topp 3			
Kundetilfredshet BM, KTI		%		71,6	71,3	Topp 3			
Klagesaker meldt Finansklagenemda	GRI 103-2	Antall			12				
Klagesaker tapt i Finansklagenemda		Antall		0	0			0	
Varslingssaker		Antall		0	0			0	
ANSVARLIG KREDITT									
Andel bærekraftige lån PM (EU taksonomi)					NA		2022		
Andel bærekraftige lån BM (EU taksonomi)		%			NA		2022		
Andel av BM lån med lav ESG risiko		%			NA		2021		
Andel av BM lån med middels ESG risiko	GRI 103-2	%			NA		2021		
Andel av BM lån med høy ESG risiko		%			NA		2021		
Tap på utlån pga klimarisiko, (overgang og fysisk)		MNOK			0				
Klimaautslipp fra boliglån		tonn CO2			NA				
Klimaautslipp fra næringsseiendom		tonn CO2			NA				

KPI	GRI	ENH.	2018	2019	2020	Målsetning		Ambisjon	Utv
						Mål	Tid		
ANSVARLIG INVESTERING OG FINANSIERING									
Bærekraftige obligasjoner		MEUR		5.100	5.100				
Bærekraftige obligasjoner Likviditetsportefølje		MNOK			680				
Andel brudd på Policy egne investeringer		MNOK			0				0
Andel brudd på Policy likviditetsportefølje	GRI 103-2	MNOK			0				0
Andel brudd på Policy Fondsforvaltere	FS 11	MNOK			0				0
Andel bærekraftige investeringer, (EU taksonomi)		%			NA		2022		
Andel bærekraftige fond (EU taksonomi)		%			NA		2021		
ESG Rating		%				x	2021		
ANSVARLIGE INNKJØP									
Sum innkjøp totalt		MNOK		400	440				
Sum innkjøp leverandører > 1 mill		MNOK			365				
Sum innkjøp leverandører > 1 mill		%			80,6				
Antall leverandører totalt, større omsetn 1 mill		Antall			52				
Antall leverandører > 1 MNOK godkjent Policy		Antall			21				
Andel leverandører > 1 MNOK godkjent Policy		% volum			71,5	100,0	2021		
Antall leverandører > 1 MNOK som er sertifisert,	GRI 103-2	%			24				
Andel leverandører > 1 MNOK som er sertifisert		% volum			84,8	100,0	2021		
Andel leverandører > 1 MNOK som er risikoklassifise		% volum			86,7	100,0	2021		
Antall leverandører > 1 MNOK med høy ESG risiko		%			NA	x	2021		
Andel leverandører > 1 MNOK med høy ESG risiko		% volum			NA	x	2021		
Andel leverandører > 1 MNOK brudd på Policy		Antall			0			0	
KLIMA OG NATUR									
Klimautslipp egen virksomhet, (referanseår 2017)		%				55,0	2030		
Klimautslipp egen virksomhet		%				0,0	2050		
Energiforbruk eiendom	GRI 103-2	kwh/m2	226,9	224,6	214,1				
Andel energi fra fornybare energikilder	GRI 302-1	%	100,0	100,0	100,0				
Klimautslipp Scope 1	GRI 305-1	tonn CO2	33,4	22,8	19,0				
Klimautslipp Scope 2	GRI 305-2	tonn CO2	293,5	195,5	181,3				
Klimautslipp Scope 3	GRI 305-3	tonn CO2	149,5	199,2	72,7				
Klimautslipp totalt		tonn CO2	476,4	417,5	273,0	≤ 230,7	2030		
Firmabiler som er el-biler		%	29,0	46,0	62,0	100	2023		

9 VEDLEGG 3: Tiltaksplan ARP

Område	Beskrivelse av tiltak	Bakgrunn for tiltaket	Mål for tiltaket	Status	Ansvarlig for gjennomføring	Langsiktig resultat
Forankring	Likestilling og mangfold - resertifisering som tema på leder og medarbeidersamlinger i 2021. Jevnlig informasjon på Intranett/Workplace gjennom året.	Gjøre bankens arbeid med likestilling og mangfold bedre kjent i banken. Skape større forståelse/kultur for likestilling og mangfold i organisasjonen (på alle nivåer). Bankens arbeid med likestilling og mangfold er ikke godt nok kjent blant ansatte.	Skape stolthet i organisasjonen - attraktiv arbeidsplass. Godt omdømme.	Vedtatt av KL	HR sjef	Ingen ansatte gir uttrykk for diskriminering i medarbeiderundersøkelsen. Lav turnover (mindre enn x %). Høy grad av trivsel i medarbeiderundersøkelser (snitt bedre enn bransjen).
Forankring	Nye temaer innfor Likestilling og mangfold tas inn som tema i medarbeiderundersøkelsen i 2022. (spørsmål om trakassering/diskriminering finnes allerede).	Gjøre bankens arbeid med likestilling og mangfold bedre kjent i banken. Skape større forståelse/kultur for likestilling og mangfold i organisasjonen (på alle nivåer). Bankens arbeid med likestilling og mangfold er ikke godt nok kjent blant ansatte.	Skape stolthet i organisasjonen - attraktiv arbeidsplass. Godt omdømme.	Vedtatt av KL	HR sjef	Ingen ansatte gir uttrykk for diskriminering i medarbeiderundersøkelsen. Lav turnover (mindre enn x %). Høy grad av trivsel i medarbeiderundersøkelser (snitt bedre enn bransjen).
Forankring	Ta inn likestilling og mangfold som temaområde i skjemaet som brukes i medarbeidersamtalen.	Gjøre bankens arbeid med likestilling og mangfold bedre kjent i banken. Skape større forståelse/kultur for likestilling og mangfold i organisasjonen (på alle nivåer). Bankens arbeid med likestilling og mangfold er ikke godt nok kjent blant ansatte.	Skape stolthet i organisasjonen - attraktiv arbeidsplass. Godt omdømme.	Vedtatt av KL	HR sjef	Ingen ansatte gir uttrykk for diskriminering i medarbeiderundersøkelsen. Lav turnover (mindre enn x %). Høy grad av trivsel i medarbeiderundersøkelser (snitt bedre enn bransjen).
Inkluderende arbeidsmiljø	Vurdere å ta i bruk Quiz fra LDO på avdelingsmøter i banken, alternativt kjøpe utvikle nanolæring om temaet.	I medarbeiderundersøkelsen i 2019 svarte x% av de ansatte at de hadde vært utsatt for mobbing/trakassering. (0 i 2020).	Forebygge mobbing/trakassering og utenforskap. Bygge gode holdninger/kultur.	Vedtatt av KL	HR sjef	Ingen ansatte gir uttrykk for mobbing/trakassering eller utenforskap i medarbeiderundersøkelsen, ingen varsler på trakassering.
Inkluderende arbeidsmiljø	Det foretas en risikovurdering av trakassering/sekssuell trakassering og utenforskap i jobbsammenheng.	I medarbeiderundersøkelsen i 2019 svarte x% av de ansatte at de hadde vært utsatt for mobbing/trakassering. (0 i 2020). Gjør situasjonen med hjemmekontor at det blir en større risiko for utenforskap.	Forebygge mobbing/trakassering og utenforskap. Bygge gode holdninger/kultur.	Vedtatt av KL	Likestillings utvalget	Ingen ansatte gir uttrykk for mobbing/trakassering eller utenforskap i medarbeiderundersøkelsen, ingen varsler på trakassering.
Rekruttering	Bevissthet/spesiell oppmerksomhet omkring mangfold ved rekruttering til lederstillinger i divisjoner der det ene kjønn er underrepresentert.	I alle divisjoner utenom PM divisjonen er kvinner underrepresentert i lederstillinger.	Andelen kvinner i lederstillinger i banken skal øke.	Vedtatt av KL	HR sjef	Andelen kvinner i lederstillinger skal være minimum 40 % innen år 2026.
Rekruttering	Bygge opp en bildebase til bruk i stillingsannonser som reflekterer mangfold.	Banken ønsker gjennom bevisst bildebruk å signalisere mangfold.	Større mangfold	Vedtatt av KL	HR/Markeds sjef	Større mangfold.
Rekruttering	Lage standard tekster som brukes i stillingsannonser.	Forskning viser at f.eks. kvinner og menn oppfatter ordbruk i stillingsannonser ulikt.	Flere kvinner som søkere til lederstillinger og stillinger innen IT.	Vedtatt av KL	HR sjef	Bedre mangfold blant kvalifiserte søkere ved stillingsutlysninger.

Område	Beskrivelse av tiltak	Bakgrunn for tiltaket	Mål for tiltaket	Status	Ansvarlig for gjennomføring	Langsiktig resultat
Rekruttering	Tilby personer med annen etnisitet som er traineer gjennom Trainee Sør plasseringer i banken.	Banken har en liten del av de ansatte med annen etnisk bakgrunn. Erfaringsvis rekrutterer banken en del ansatte blant personer som har vært ansatte vikariater.	Andelen ansatte med annen etnisitet skal gjenspeile andelen i kundemassen	Vedtatt av KL	HR sjef	Økt mangfold blandt de ansatte, minimum 10 nyansatte med en annen etnisk bakgrunn enn norsk innen 2026.
Rekruttering	Tilby sommerjobber/vikariater og arbeidstrening til personer med annen etnisitet	Banken har en liten del av de ansatte med annen etnisk bakgrunn. Erfaringsvis rekrutterer banken en del ansatte blant personer som har vært ansatte vikariater.	Andelen ansatte med annen etnisitet skal gjenspeile andelen i kundemassen	Vedtatt av KL	HR sjef	Økt mangfold blandt de ansatte, minimum 10 nyansatte med en annen etnisk bakgrunn enn norsk innen 2026.
Tilrettelegging	Tilby praksisplasser for personer med behov for arbeidstrening i samarbeid med NAV.	Ta samfunnsansvar - en del av bærekraftssatsingen til banken.		Vedtatt av KL	HR sjef	Banken skal hver år ha personer inne på arbeidstrening.
Heltidskultur	Kartlegge uønsket deltid ved bruk av spørreundersøkelse.	Deltidsansatte kan ha krav på økte stillingsstørrelser der det er behov for økt bemanning.	Redusere antall deltidsstillinger.	Vedtatt av KL	HR sjef	Opprettholde en sterk heltidskultur.
Livsfasen	Tilby hjemmekontorsløsninger for ansatte med omsorgsansvar.	Tilrettelegge for at ansatte med omsorgsansvar kan kombinere jobb og familie/privatliv.	Øke antall heltidsstillinger i banken.	Vedtatt av KL	HR sjef/ledere	Opprettholde en sterk heltidskultur.
Livsfasen	Lage rutine for oppfølging av ansatte som er ute i permisjon inkludert en samtale ved oppstart etter endt permisjon.	Det er i dag tilfeldig hvordan og hva slags oppfølging ansatte i permisjon gis.	Ansatte i permisjon som begynner i jobb igjen skal ha god oversikt over muligheter for tilrettelegging i forhold til	Vedtatt av KL	HR sjef	Like muligheter for menn/kvinner til karriere.
Livsfasen	Oppfordre menn/gi signaler om at menn som ønsker det kan ta ut lengre permisjon enn den lovbestedte ved svangerskapspermisjoner.	Menn tar kun ut lovbestedt permisjon. Banken vil være en bidragsyter til å bedre likestillingsmulighetene i samfunnet.	Menn i banken tar ut mer enn den lovbestedte delen av svangerskapspermisjonen	Vedtatt av KL	HR sjef/ledere	Like muligheter for menn/kvinner til karriere.
Likelønn	Innføre en fast likelønnsnett ved lokale forhandlinger.	Ut fra snittlønnbetraktninger tjener menn mer enn kvinner på noen områder/stillingsnivåer i banken. Når det gjelder snittlønn på selskapsnivå har ulikheter mest med at det på de øverste ledernivåene (Nivå 1 til 3) er flest menn (70/30) og at det er flest kvinner på de laveste lønnte stillingskategoriene (80/20)	Fjerne eventuelle lønnsforskjeller som kan ha med kjønn og gjøre ut fra målet om "lik lønn for arbeid av lik verdi".	Vedtatt av KL	KL/Ansettelsesutvalget	Likere lønn mellom kvinner og menn.
Likelønn	Vurdere de ulike stillinger i stabsmiljøene opp mot hverandre ut fra utgangspunktet: lik lønn for arbeid av lik verdi.	Det er i dag vanskelig å vurdere stillinger ut fra likelønns-perspektivet. Ulike titler og ulike fagområder er vanskelig å vurdere opp mot hverandre	Det skal bli lettere å gjennomføre likelønns-vurderinger.	Vedtatt av KL	HR sjef	Lik lønn for arbeid av lik verdi

TCFD rapport 2020

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
2	VIRKSOMHETSSTYRING.....	3
2.1	Styrets rolle med klimarelaterte trusler og muligheter	3
2.2	Ledelsens rolle i vurdering, styring og håndtering av klimarelaterte trusler og muligheter	4
3	STRATEGI.....	5
3.1	Klimarelaterte trusler og muligheter over ulike tidshorisonter.....	5
3.2	Hvordan klimarelaterte risikoer og muligheter vil påvirke strategi, forretningsområder og finansiell planlegging.....	8
3.3	Påvirkning ulike klimarelaterte scenarioer har for strategi, forretningsområder og finansiell planlegging (inkludert 2°C scenario)	9
4	RISIKOSTYRING.....	9
4.1	Hvordan klimarisiko påvirker ulike risikokategorier	9
4.2	Prosesser for å håndtere klimarelaterte risikoer	13
4.3	Prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere hvordan klimarelaterte risikoer er integrert i overordnet risikostyring.....	13
5	METODER OG MÅL	13
5.1	Metoder og beregninger for å vurdere om klimarelaterte risikoer og muligheter er i tråd med strategi og risikostyringsprosess	13
5.2	Klimagasser (GGH) og tilhørende risikoer for Scope 1, Scope 2, Scope 3 og de relaterte risikofaktorer	14
5.3	Måleindikatorer og resultater for å håndtere klimarelaterte risikoer og muligheter	15
6	VIDERE ARBEIDER	15

1 INNLEDNING

Sparebanken Sørs misjon er å «Skape bærekraftig vekst og utvikling for vår landsdel».

For Sparebanken Sør innebærer bærekraftig utvikling, at banken skal bidra til positiv utvikling innenfor ESG, samt ivareta bankens samfunnsansvar i områder der banken har sin virksomhet. Arbeidet med bærekraft skal styrke konkurransekraft og redusere bankens ESG risiko. Banken skal som arbeidsgiver, investor, långiver og leverandør av finansielle produkter og tjenester, bidra til bærekraftig vekst og utvikling gjennom å forsterke de positive og redusere de negative påvirkningene på mennesker, samfunn, klima og natur.

TCFD-rapporten (Task force on Climate-related Financial Disclosures) fokuserer på klima, og er delt inn i fire hovedområder:

- Virksomhetsstyring : Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter.
- Strategi : Effekter som klimarelaterte risikoer og muligheter har for bankens strategi, forretningsområder og finansiell planlegging.
- Risikostyring : Systemer og prosesser banken benytter for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelaterte risikoer.
- Mål og metoder klimarelaterte : Metoder, beregninger og mål som benyttes til å vurdere og håndtere risikoer og muligheter.

2 VIRKSOMHETSSTYRING

2.1 Styrets rolle med klimarelaterte trusler og muligheter

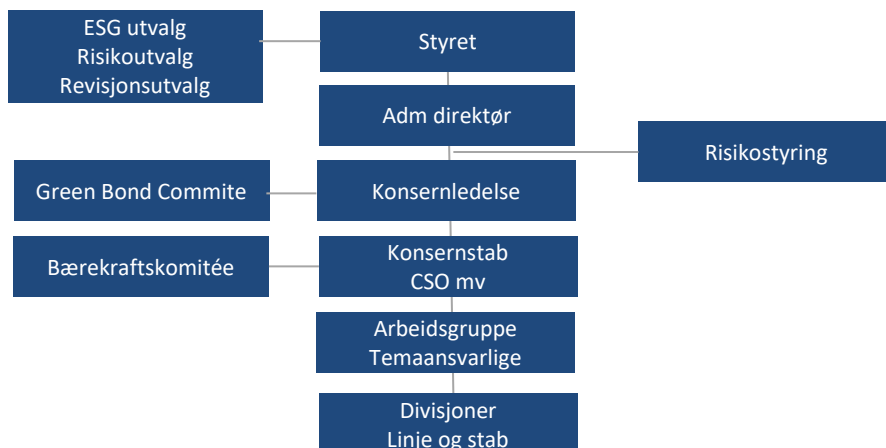
Styret har det overordnede ansvar for ESG, herunder klima. Styret vedtar bankens strategiplan. I bankens strategiplan inngår ESG og klima, som et av de prioriterte områdene. Styret behandler ulike styringsdokumenter, rapporter og handlingsplaner knyttet til ESG og klimarelaterte risikoer og muligheter. Dette omfatter bla Strategi Bærekraft, Policy klima og miljø, Klimarapporter (GHG) og Bærekraftsrapporter. Styret behandler også store kredittsaker hvor ESG og klima er integrert i kredittprosessene. Styret fastsetter overordnede mål og risikorammer for klimarelaterte risikoer og muligheter i bankens rammeverk for risikostyring.

Styrets målsetting er at klimarisiko skal integreres og operasjonaliseres i alle relevante forretningsområder.

Videre har styret fokus på å utnytte de muligheter som det grønne skiftet representerer. For å ivareta forretningsmessige muligheter, kundenes behov og samtidig bidra til reduserte klimautslipp, er det viktig å tilrettelegge for digitalisering av bærekraftige aktiviteter, produkter, tjenester og finansiering.

2.2 Ledelsens rolle i vurdering, styring og håndtering av klimarelaterte trusler og muligheter

Organisasjonsstrukturen for arbeidet med ESG og klimarisiko i Sparebanken Sør er vist i figuren under.

Styret:

ESG er et prioritert område i strategiplanen til Sparebanken Sør. Styret har som mål å integrere og operasjonalisere ESG i alle deler av virksomheten. Styret deltar aktivt og behandler og godkjenner overordnede saker og styringsdokumenter innenfor ESG området.

ESG utvalg:

ESG utvalg er styrets eget utvalg, som behandler og forbereder ESG saker for styret.

Administrerende direktør:

Administrerende direktør har ansvaret for at strategien blir implementert.

Risikostyring:

Risikostyring har ansvar for overvåking og rapporterer selskapets ESG risiko og risikohåndtering.

Divisjonsdirektører i konsernledelsen:

Divisjonsdirektører har det overordnede ansvar for oppfølging av ESG og klimarisiko.

Divisjon Konsernstab:

Divisjon konsernstab har det faglige ansvaret, samt ansvar for tilrettelegging, koordinering, kommunikasjon og oppfølging av arbeidet på overordnet nivå.

Arbeidsgrupper tema:

Det er etablert flere arbeidsgrupper med ansvarlige for tema. Sammen med Konsernstab arbeider denne gruppen med å integrere og operasjonalisere ESG innenfor respektive forretnings-/temaområder.

Divisjoner i linje og stab:

Linje og stab har ansvar for å operasjonalisere tiltak og handlingsplaner og følge disse opp.

Green Bond Committee:

Green Bond Committee har ansvar for at forpliktelser i rammeverket for grønne og bærekraftige obligasjoner ivaretas.

Arbeidet med ESG er godt forankret i bankens styre og ledelse.

Informasjon om status og utvikling av klimarelaterte trusler og muligheter skal integreres i kvartalsvise risikorapporter som går til konsernledelse og styre.

Ledelsen har prioritert følgende forretningsområder som viktigst når det gjelder klimarelaterte trusler og muligheter:

1. Utlån.
2. Investeringer.
3. Finansiering.
4. Øke porteføljen av bærekraftige produkter, tjenester og distribusjonsløsninger.

3 STRATEGI

3.1 Klimarelaterte trusler og muligheter over ulike tidshorisonter

Klimarisiko representerer tre risikotyper:

- Overgangsrisiko : Risiko ved overgang til nullutslipps samfunn, som omfatter politisk og regulatoriske forhold, teknologi, marked og omdømme.
- Fysisk risiko : Akutt risiko pga ekstremvær som fører til orkaner, oversvømmelser mv. Kronisk risiko som er langsiktige klimaendringer som påvirker temperatur, havnivå mv.
- Ansvars risiko : Selskaper kan bli holdt ansvarlig for skader som forvoldes pga klimaendringer og reguleringer som ikke hensyntas.

Sparebanken Sørs tilnærming til klima er todelt:

- Direkte påvirkning fra bankens egen virksomhet.
- Indirekte påvirkning fra bankens forretningsområder.

Påvirkningen handler om hvordan bankens forretningsvirksomhet blir påvirket av klima, men også hvordan bankens forretningsvirksomhet påvirker klima.

Bankens «Policy klima og natur», skal bidra til at banken har tydelige prinsipper og retningslinjer som viser hvilke krav og forventninger banken har til kundene, leverandørene og samarbeidspartnerne. Sparebanken Sør skal bidra positivt for å redusere direkte og indirekte klimautslipp. Målsettingen er å legge til rette for mer bærekraftig utvikling i banken og hos kundene, leverandører og samarbeidspartnerne.

Tidshorisonter som er lagt til grunn:

Klimarisiko og tidsperspektiv	Tid, år
Kort sikt	1 - 10
Lang sikt	10 - 30

Da det er beheftet med stor usikkerhet å vurdere og kvantifisere fremadskuende klimarelaterte risikoer og muligheter i de ulike tidshorisonter, er det er valgt å se bort fra en tidshorizont på mellomlang sikt.

Tidshorizontene er tilpasset mål til klimareduksjon:

2030: Redusere klimautslipp med 55 % (interne mål, Norge sine mål og EU mål).

2050: Nullutslipp (Parisavtalens mål om nullutslipp).

Klimarelaterte risikoer:

Risiko type	Beskrivelse	Potensiell finansiell påvirkning for Sør	Påvirkning risiko	
			Kort (0 - 10 år)	Lang (10-30 år)
Overgangsrisiko	Reguleringsrisiko /politisk risiko		dd. - 2030	2030 - 2050
	Sterk regulering for å nå Parisavtalens mål. Økte kostnader klimautslipp. Reguleringer vil påvirke kostnader klimautslipp, kapitalkrav, verdier på eiendeler, kostnader og tilgang til råvarer, innsatsfaktorer, infrastruktur, transport, rapporteringskrav, søksmål.	Økt mislighold (PD), reduserte panteverdier (LGD) og økte tap på utlån (EL) pga omstilling og svekket betjeningsevne som følge av reguleringer på klimaintensive produkter, råvarer, transport og innsatsfaktorer. Økte kostnader for å ivareta økte reguleringer og rapporteringskrav. Økte nedskrivninger eiendeler "stranded assets". Økte kapitalkrav på "ikke bærekraftig aktivitet".	Moderat	Høy
	Teknologisk risiko		dd. - 2030	2030 - 2050
	Økte kostnader til omstilling til klimavennlig teknologi, distribusjon, produkter og tjenester. Endring i produksjonsmetoder og innsatsfaktorer. Avskrivninger feilslått teknologi.	Økte investeringer til ny teknologi, produkter og tjenester. Kritisk støtrelse ift evne til omstilling. Avskrivninger på feilinvesteringer. Risiko for forvitring av relasjoner og kundelojalitet som er sentral for en regionbank, ved digitalisering.	Moderat	Moderat
	Markeds risiko		dd. - 2030	2030 - 2050
	Endringer i forbruk og etterspørsel pga omstilling til lavutslipp samfunn, vil påvirke produkter, produksjonsprosesser, innsatsfaktorer og verdier på aktiva . Endret forbruksmønster påvirker forretningsmodeller, kostnader, salg og inntjening.	Reduserte markedsandeler og inntekter pga endret kundeatferd, redusert forbruk. Økte kostnader til innsatsfaktorer og forsyningskjede kan gi svekket betjeningsevne og økte tap. Globalisering og økt konkurranse pga teknologi, digitalisering. For lite regional tilgang til og redusert "bærekraftige aktiviteter", økte finansieringskostnader. "Stranded assets".	Høy	Høy
Omdømme risiko		dd. - 2030	2030 - 2050	
Negativ eksponering på klimarisiko vil kunne gi omdømmetap og redusert attraktivitet. Stigmatisering av produkter og bransjer.	Tap av omdømme pga manglende vilje eller evne til omstilling til lavutslipp samfunn kan føre til reduserte markedsandeler innskudd og utlån. Svekket tilgang til og pris på finansiering og egenkapital. Redusert verdi egenkapitalbevis.	Moderat	Moderat	
Fysisk risiko	Akutt risiko		dd. - 2030	2030 - 2050
	Økt alvorlighetsgrad av ekstremvær som sykkloner og flom.	Økte tap, redusert verdi av pant og eiendeler på lokasjoner som er utsatt for ekstremvær. Økte kostnader forebygging av klimaskader og avkortning forsikringer. Reduserte inntekter pga avbrudd i produksjon, transport og forsyningskjede.	Lav	Moderat
	Kronisk risiko		dd. - 2030	2030 - 2050
Endringer i vær/nedbør-mønstre . Stigende temperaturer. Stigende havnivå.	Samme som for akutt risiko, men kronisk risiko vil kunne gi større og mer permanente langtidsvirkninger.	Lav	Moderat	
Ansvars risiko	Forsikringsrisiko og juridisk risiko		dd. - 2030	2030 - 2050
	Ansvar for skader påført tredjemann og samfunn.	Banken vurderer at denne risikokategorien har svært lav risiko for oss på kort sikt, og banken har derfor ikke tatt hensyn til i TCFD rapporten.	Svært lav	Lav

Klimarisiko og klimautslipp fra intern virksomhet i banken, er lav, men det er også her satt mål til reduksjon av klimautslipp. Potensialet for å redusere klimautslipp er størst innen energieffektivisering og reisevirksomhet.

I forretningsområdene vurderer banken følgende klimarelaterte risikoer som:

- Utlån: Risiko for økt mislighold (PD), reduserte panteverdier (LGD) og økte tap (EL). Høyere kapitalkrav til «ikke bærekraftige aktiviteter og produkter».
- Investeringer: Reprising av eiendeler og «stranded assets».
- Finansiering: Tilgang til, og pris på finansiering pga manglende «bærekraftige aktiviteter».
- Økt konkurranse, reduserte inntekter og høye kostnader ved omstilling til lavutslipp samfunn gjennom klimavennlig teknologi, produkter og endringer i forbruksmønstre.

For banken vurderes omstillingsrisikoen som den største, da Norge, i hvert fall på kort sikt, er mindre utsatt for fysisk risiko pga alvorlige klimaendringer.

Klimarelaterte muligheter:

Mulighet	Beskrivelse	Potensiell finansiell påvirkning for Sør	Påvirkning muligheter	
			Kort (0 - 10 år) dd - 2030	Lang (10-30 år) 2030 - 2050
Ressurs- effektivisering	Mer effektive prosesser for, transport, produksjon, og distribusjon. Økt resirkulering og gjenbruk. Energi-effektive bygninger. Redusert forbruk av innsatsfaktorer og råvarer. Redusert forbruk generellt.	Reduserte kostnader, digitale møter, digitale betjeningskonsepter og distribusjon. Redusert forbruk energi, arealer og andre driftskostnader eiendommer. Nye bransjer og kunder pga omstilling til sirkulærøkonomi resirkulering og gjenbruk.	Lave	Lave
Energikilder	Bruk av fornybar energi. Reguleringer og incentiver. Bruk av ny teknologi. Bedre karbonmarked. Skifte til desentralisert energiproduksjon.	Reduserte kostnader til energiforbruk. Finansiering av fornybar energi, strømlagring, energieffektive transportmidler, elbiler mv.	Svært lave	Svært lave
Teknologi, produkter og tjenester	Mer effektiv produksjon og distribusjon gjennom ny teknologi. Nye klimavennlige og resirkulerbare produkter og tjenester. Endret bruk av råvarer og innsatsfaktorer.	Reduserte kostnader pga ny teknologi og digitalisering. Økt inntjenning nye kunder, billigere finansiering, reduserte kapitalkrav pga bærekraftige aktiviteter. Meravkastning på bærekraftige investeringer og aktiva.	Moderate	Høye
Marked	Tilgang til nye markeder gjennom ny teknologi, nye produkter og tjenester. Bruk av offentlige incentiver. Diversifisering av forretningsmodell.	Økte inntekter nye markeder og kunder pga digitalisering og bærekraftige aktiviteter. Økt diversifisering og redusert risiko. Bedre tilgang til offentlig og privat risikokapital i grønne prosjekter og næringer, kan bidra til vekst og risikodeling.	Moderate	Høye
Styrke/evne til omstilling	Deltakelse i fornybare programmer og tilpasning til klimavennlige tiltak.	Deling av kunnskap, teknologi, produkter og systemer med samarbeidspartnere gjennom felles ambisjoner om å oppnå mål i Parisavtalen. Omstilling av interne ressurser og rekruttering av ny kompetanse.	Lave	Lave

Når det gjelder klimarelaterte muligheter vurderer banken at disse er størst innenfor områdene:

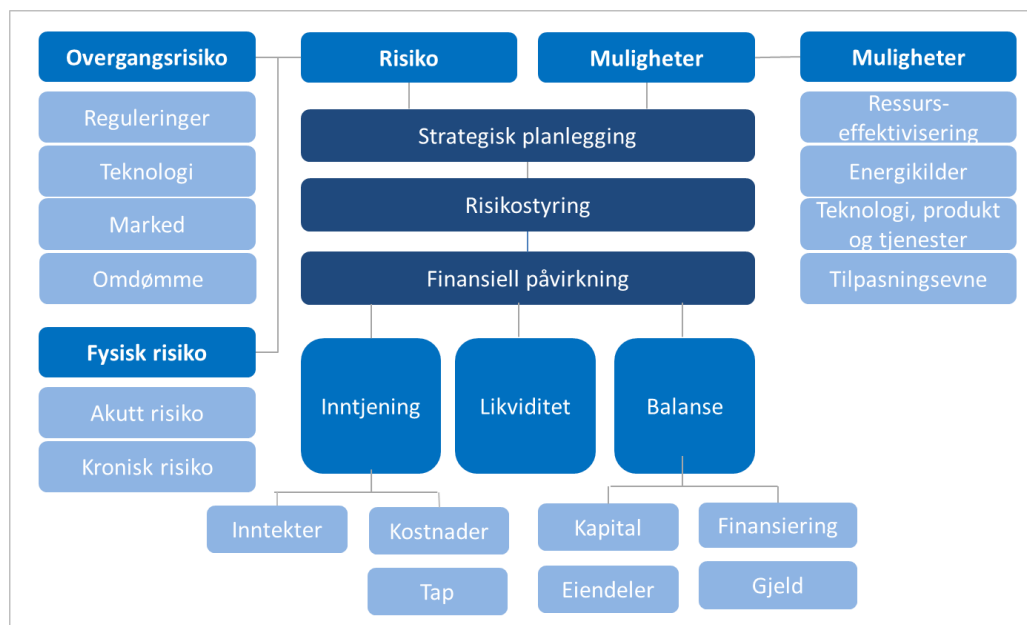
- Utlån: Vekst i inntjening og volum fra bærekraftige aktiviteter, nye markeder og bransjer. Reduserte kapitalkrav til bærekraftige aktiviteter.
- Investering: Meravkastning og kapitalallokering i bærekraftige aktiviteter.
- Finansiering: Bedre tilgang og lavere pris på finansiering gjennom bærekraftige aktiviteter.
- Kostnadsreduksjon: Effektiv betjening og distribusjon gjennom digitale løsninger.

3.2 Hvordan klimarelaterte risikoer og muligheter vil påvirke strategi, forretningsområder og finansiell planlegging

Sparebanken Sør er en regional sparebank, hvor forretningsmodellen er en integrert verdikjede som omfatter utvikling, produksjon og formidling av finansielle produkter og tjenester. Distribusjon av produkter gjennom eierselskaper og samarbeidspartnere utgjør en viktig del av forretningsmodellen. Sparebanken Sør betjener kundene gjennom en kombinasjon av salgskontorer og digitale løsninger. Digitalisering og analytisk tilnærming preger aktiviteter gjennom hele verdikjeden. De største forretningsområdene er utlån til privat- og bedriftsmarkedet samt finansiering og investering. Forretningsvirksomheten utøves innenfor rammen av selskapets strategi, eierstyring- og selskapsledelse og etiske retningslinjer.

Sparebanken Sør driver tradisjonell bankvirksomhet innenfor lån, sparing og formidling av beslektede produkter som leasing, forsikring, fond, eiendomsmedling mv. Det vesentlige av inntektene er knyttet til utlån og finansiering. Investeringer og inntekter fra andre produkter i egen regi, eller gjennom datterselskaper og samarbeidspartnere er også viktige forretningsområder for banken, selv om effektene av finansielle resultatene fra disse er vesentlig mindre.

Figuren under viser sammenhengen mellom klimarelaterte risikoer, muligheter og strategisk og finansiell påvirkning.

Klimarelaterte risikoer og muligheter vil få størst påvirkning på Sparebanken Sørs strategi, forretningsområder og finansiell planlegging på følgende områder:

- Tilpasning til nye reguleringer, EU taksonomi, EBA mv.
- Omorganisering av kapital til bærekraftige aktiviteter.
- Endring i konkurransesituasjon gjennom teknologiutvikling og digitalisering.
- Endringer i kundeadferd og preferanser til produkter og betjening tilpasset lavutslipp samfunn.
- Endringer i kunde og bransjesammensetning gjennom utfasing av virksomhet som er klimaintensiv og nye klimavennlige aktiviteter og bransjer.
- Reprising av eiendeler og aktiva.
- Pris og tilgang til egenkapital og finansiering

I et kortsiktig perspektiv er det for viktigst å ta hensyn til følgende risikoområder og muligheter:

- Integrere og håndtere klimarisiko i utlånsportefølje, investering og finansiering. I et kortsiktig perspektiv på 1 – 3 år tror banken at risikoen er relativt lav både med hensyn til overgangsrisiko og fysisk risiko.
- Etablere gode teknologiplattformer, digitale betjeningsløsninger og distribusjonskanaler.
- Etablere og bygge volum av bærekraftige produkter, tjenester og obligasjoner.
- Bygge intern kompetanse i hele organisasjonen for å kunne omstille seg til et lavutslipp samfunn og sørge for at banken har evne og vilje til omstilling.
- Ivareta regulatoriske krav.

Det bør gjøres en kvalitativ og kvantitativ analyse i alle relevante forretningsområder for å kartlegge klimarelaterte risikoer og muligheter i et kort og langsiktig perspektiv.

3.3 Påvirkning ulike klimarelaterte scenarier har for strategi, forretningsområder og finansiell planlegging (inkludert 2°C scenario)

Dette punktet omhandler hvordan ulike klimarelaterte scenarier vil påvirke bankens strategi, forretningsområder og finansiell planlegging.

Kort beskrevet omfatter dette:

1. Utarbeide modeller og klimascenarier (1,5 – 2 grader med rask/sen tilpasning, og et 3 - 4 grader hot/house scenario) i et 10 års perspektiv.
2. Etablere datagrunnlag og forutsetninger for klimascenariene.
3. Modellere de ulike klimascenarier.
4. Analysere og vurdere resultater og hvilken påvirkning scenariene vil få for strategi, forretningsområdene og finansielle resultater.
5. Vurdere mulige tiltak.

Dette er et krevende arbeid både av hensyn til kompleksitet, manglende data og modeller og en lang tidshorisont med mye usikkerhet til effekter av både klimarelaterte risikoer og muligheter.

4 RISIKOSTYRING

4.1 Hvordan klimarisiko påvirker ulike risikokategorier

Klimarisiko er ikke en egen isolert risiko, men er en viktig risikofaktor som påvirker andre risikokategorier som kredittrisiko, markedsrisiko mv. Det er nedenfor vist sammenhengen mellom klimarisiko og de mest sentrale risikokategoriene.

Risiko type	Overgangsrisiko	Påvirkning risiko		Fysisk risiko	Påvirkning risiko	
		Kort (0 - 10 år) dd - 2030	Lang (10-30 år) 2030 - 2050		Kort (0 - 10 år) dd - 2030*	Lang (10-30 år) 2030 - 2050
Kreditrisiko	Reguleringer og endringer i kundeferdigheter knyttet til klimaendringer, kan utløse svekket betjeningsevne (PD) og reduserte pantverdier (LGD) hos kunde og føre til økte tap (EL).	Moderat	Høy	Økte tap (EL) på kunder, bransjer og sektorer som er utsatt for reduserte verdier på pant og eiendeler pga klimaendringer.	Lav	Moderat
Markedsrisiko	Overgangsrisiko som reguleringer, teknologi, produkter og kundeferdigheter kan generere "stranded assets" og reprising av verdipapirer og andre eiendeler.	Moderat	Høy	Klimakatastrofer kan føre til rask reprising, endringer i volatilitet, og tap av verdier på eiendeler og aktivaposter .	Lav	Moderat
Operasjonellrisiko	Negative påvirkninger av regulatoriske endringer på interne prosesser og leverandører kan føre til økte tap.	Lav	Moderat	Skader av ekstremvær på eiendom, infrastruktur, innsatsfaktorer, og mennesker kan gi økte tap.	Svært lav	Lav
Likviditetsrisiko	Manglende omstilling og lav andel bærekraftige aktiviteter, påvirker rating, tilgang til og pris på finansiering. En rask reprising av verdipapirer kan redusere verdien på bankens likviditetsbuffer.	Lav	Moderat	Svekke betjeningsevne og kostnader til forebygging og reparasjon av klimahendelser kan påvirke kundenes innskudd.	Svært lav	Lav
Forretningsrisiko	Reduserte inntekter pga manglende omstilling lavutslipp samfunn . Høye kostnader ved manglende digitalisering og teknologiutvikling. Økt volatilitet i resultater pga raske skiftninger i reguleringer og kundeferdigheter.	Lav	Moderat	Fysiske skader på eiendom, data og mennesker pga alvorlige klimahendelser kan gi økte kostnader og reduserte inntekter.	Svært lav	Lav
Strategisk risiko	Manglende omstilling og tilpasning til lavutslipp samfunn , vil påvirke lønnsomheten og bankens standing.	Moderat	Moderat	Risiko for tap på aktiva og eiendeler som er utsatt for alvorlige klimahendelser.	Svært lav	Lav

Kreditrisiko:

Klimarisiko relatert til kreditrisiko er primært knyttet til utlån. Personkunder utgjør det største volumet med ca. 66 % av totale utlån, hvorav boliglån utgjør ca. 90 %. Bedriftskunder består av relativt små SMB kunder, med god diversifisering med hensyn til geografi og bransje. Næringsstrukturen i markedsområdet, samt eksklusjonskriterier til Sparebanken Sør som fremgår i «Policy ansvarlig kredittgivning», medvirker til at banken i praksis ikke har utlån i bransjer med høye klimautslipp, www.sor.no.

Med bakgrunn i data fra Statistisk Sentralbyrå for utlån og klimautslipp fra ulike bransjer, er det laget en analyse over klimautslipp for utlånsporteføljen til Sparebanken Sør. Metoden og data er beheftet med usikkerhet, da korrelasjonen mellom utlån og klimautslipp er usikker, samt at det kan være store variasjoner i utslipp fra kunder innen en bransje. På et porteføljenivå vil beregningene allikevel gi en god indikasjon på omfang av klimautslipp, samt å få oversikt over hvilke bransjer som bidrar mest til klimautslipp i vår utlånsportefølje.

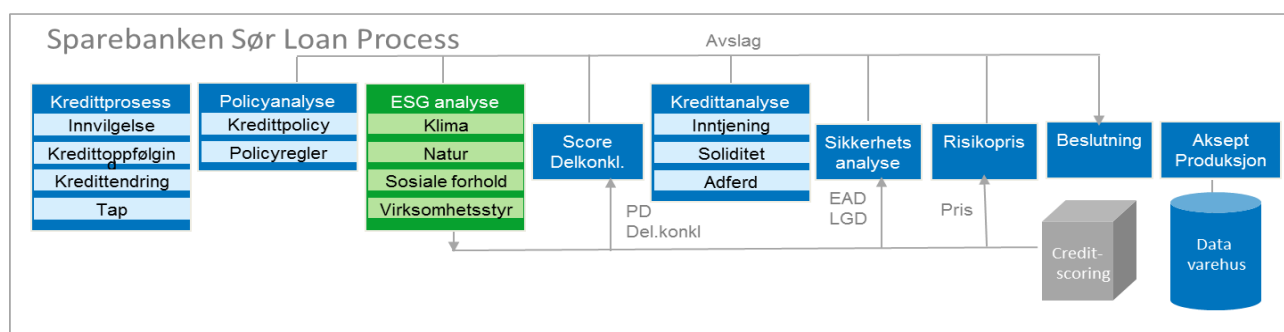
Fordelingen av utlån og klimautslipp på markeder og bransjer fremgår av tabellen under:

KPI	Norge (11/2020)		Sparebanken Sør (2020)	
	Utlån MNOK	CO 2 1000 tonn	Utlån MNOK	CO 2 1000 tonn
Personkunder (husholdninger)	3.699.110	4.917	73.662	97,9
Jordbruk og tilknyttede tjenester	66.171	4.914	801	59,5
Skogbruk og tilknyttede tjenester	5.915	36	158	1,0
Fiske og fangst	80.501	370	313	1,4
Bergverksdrift og utvinning	11.151	279		
Utvinning av råolje og naturgass	15.121	15.229		
Industri	90.850	11.933	861	113,1
El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	49.486	1.699		
Vannforsyning, avløps- og renovasjon	13.915	1.499		
Utvikling av eiendom	135.751	1.301	4.104	39,3
Bygge- og anlegg	66.468	637	1.623	15,6
Varehandel	80.914	1.104	1.395	19,0
Sjøfart og lufttransport	79.392	20.815		
Transport land	80.699	2.087	590	15,3
Hotell og restaurant	20.475	133	399	2,6
Borettslag			1.281	0,2
Omsetning og drift av fast eiendom	793.389	122	19.303	3,0
Tjenesteyting og offentlig	246.362	1.670	7.369	50,0
Sum Bedriftsmarked	1.836.560	63.828	38.197	319,9
Sum Personmarked og Bedriftsmarked	5.535.670	68.745	111.859	417,8
Sør sin andel av Norge, %			2,02	0,61

Klimautslipp fra Sparebanken Sør sin utlånsportefølje er relativt lave, også sammenlignet med klimautslipp fra «Norgesporteføljen». Sparebanken Sør sine utlån utgjør ca. 2,0 % av samlede utlån i Norge, mens klimautslippene til banken utgjør 0,6 % av samlede klimautslipp. Det vesentlige av klimautslippene i personmarkedet kommer fra boliglån.

Banken er mest eksponert for klimautslipp i utlån til bedriftsmarkedet. Bransjene «Jordbruk, Industri, Utvikling av eiendom, Bygg og anlegg og Transport», har de relativt største klimautslipp. Klimautslipp fra disse bransjene utgjør ca. 76 % av de totale utslipp i bedriftsmarkedet, men utgjør bare ca. 22 % av bankens totale utlån til bedriftsmarkedet. Bankens utlån til «Utvikling og drift av eiendom» utgjør ca. 51 % av totale utlån til bedriftsmarkedet, mens tilsvarende klimautslipp utgjør bare ca. 1 %.

Sparebanken Sør har integrert modul for ESG analyse i kredittprosesser for bedriftsmarkedet, kfr figuren under.

ESG-modulen har spesielt fokus på klima, men dekker ESG-områdene:

- Eksklusjonskriterier: Inngår i Policy analyse.
- Bransje: Rammeverk for styring av bransjer og bransjespesifikke vurderinger og krav.
- Klima: Vurdering av hvordan fysisk risiko og overgangsrisiko kan påvirke kunden og sakens betjeningsevne og sikkerheter, og gi økt sannsynlighet for mislighold (PD), reduserte panteverdier (LGD) og økte tap (EL).
- Natur: Vurdering av hvordan kundens virksomhet påvirker natur.
- Sosiale forhold: Vurdering om kunden og kundens samarbeidspartnere etterlever krav og internasjonale konvensjoner til sosiale forhold, arbeids- og menneskerettigheter.
- Virksomhetsstyring: Vurdering av hvordan kunden og kundens samarbeidspartnere etterlever krav og internasjonale konvensjoner til virksomhetsstyring.

Scoring: På bakgrunn av forannevnte moduler scores kunden i lav, middels eller høy risikoklasse, som gir grunnlag for styring av prosess, fullmakter og pris. Data fra ESG modulen vil bli benyttet i forbindelse med rapportering på sak, kunde og portefølje.

Markedsrisiko:

Klimarisiko i forhold til markedsrisiko er primært knyttet til avkastning og verdiutvikling på eiendeler og verdipapirer, og hvorvidt disse kvalifiserer til bærekraftige aktiviteter iht EU taksonomi, eller ikke.

Banken har utarbeidet «Policy for ansvarlig investering og ansvarlige verdipapirforetak».

Policy dokumentet omfatter:

- Egne investeringer i eierposisjoner i selskaper.
- Plassering av bankens likviditetsportefølje.
- Verdipapirer i fond, som banken formidler til kunder fra andre fondsleverandører. Banken driver ikke kapitalforvaltning i egen regi, men vi krever at fondsleverandører etterlever de samme krav til ESG.

Gjennom årlige rapporter kvalitetssikrer banken at policy og krav til ESG og klima etterleves.

Vi beregner pt ikke klimautslipp i disse porteføljene, men forutsetter at fondsleverandørene gjøre dette i samsvar med lovgivningen. Andel investeringer som er bærekraftige, vil være sentral måleindikator når kriterier med hensyn til EU taksonomi er på plass.

Operasjonell risiko:

Klimarisiko i forhold til operasjonell risiko er primært knyttet til tap av omdømme og marked pga manglende tilpasning til lavutslipp samfunn, samt feilinvesteringer teknologi, tapte verdier pga ekstreme klimahendelser.

Operasjonell risiko følges opp gjennom bankens internkontroll samt rapportering i bankens system for uønska hendelser.

Likviditetsrisiko:

Klimarisiko i forhold til likviditetsrisiko er primært knyttet tilgang og pris på finansiering. Manglende volum av bærekraftige aktiviteter i forhold til EU taksonomi, kan medføre redusert tilgang til og økt pris på finansiering.

Andel bærekraftige lån og grønne obligasjoner i forhold til EU taksonomi, vil være sentral måleindikator til å følge opp risiko på dette området. Det samme vil gjelde i forhold til risikovekter med hensyn til kapitalkrav.

4.2 Prosesser for å håndtere klimarelaterte risikoer

Når det gjelder klimarisiko i egen virksomhet, vil denne bli fulgt opp gjennom årlige målinger av klimautslipp. Det er også igangsett et arbeid for å kartlegge bankens eiendommer med hensyn til hvordan banken kan tilpasse seg til Parisavtalen og interne mål til klimareduksjon.

I forretningsområdene vil scenarioanalyser, kartlegging av klimarelaterte risikoer og måleindikatorer for klimarisiko, danne grunnlag for hvilke tiltak og oppfølging som må iverksettes for å ivareta både interne mål og mål i Parisavtalen, kfr for øvrig figur punkt 3.3.

4.3 Prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere hvordan klimarelaterte risikoer er integrert i overordnet risikostyring

Sparebanken Sør har et omfattende rammeverk for risikoappetitt og risikotoleranse for de ulike risikokategorier. Overordnet måleindikatorer for ESG-risiko og klima er/vil bli integrert i dette rammeverket. Rapport som viser status og utvikling av overordnede styringsmål og risikotoleranse utarbeides kvartalsvis. Disse rapportene behandles i bankens konsernledelse og styre, som kan følge utviklingen og påse at risikoen ligger innenfor mål som er satt for risikorammer og risikotoleranse. Klimarisiko er integrert i bankens prosesser for ICAAP, Pilar 3 og Gjenopprettingsplan. Klimarisiko er integrert i bankens internkontrollsystem. Hendelser og tap som følge av klimarisiko, blir rapportert i bankens hendelsesrapporteringssystem.

Styringsmål for klimarisiko vil bli videreutviklet. Spesielt vil vi ha fokus på å integrere klimarelaterte indikatorer for risiko og muligheter fra EU taksonomien og fra UNEP PRB når disse foreligger.

5 METODER OG MÅL

5.1 Metoder og beregninger for å vurdere om klimarelaterte risikoer og muligheter er i tråd med strategi og risikostyringsprosess

Klimautslipp i egen virksomhet:

Klimautslipp i egen virksomhet beregnes årlig basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" – GHG-protokollen. Det er bare en svært begrenset andel av våre kunder som beregner egne klimautslipp. Vårt scope 3 er derfor kun relatert til egen virksomhet. Det aller vesentligste av klimautslipp i scope 3 er knyttet til klimautslipp fra forretningsområdene som vi pt ikke har tilstrekkelige data eller gode metoder for å beregne.

Klimautslipp fra forretningsområdene:

Det er pt ikke mulig å måle klimautslipp fra forretningsområdene, da det er bare en svært begrenset andel av våre kunder som beregner egne klimautslipp.

Klimautslipp fra utlånsvirksomhet:

Resultater og metodikk for beregning av klimagassutslipp fra utlånsporteføljen er basert på data fra Statistisk Sentralbyrå og fremgår av kapittel 4.

Resultater og metodikk for beregning av klimagassutslipp fra lån til bolig- og næringseiendom er basert på energiklasser og fremgår av kapittel 4.

Klimautslipp fra investeringer:

Klimautslipp fra investeringer vil bli beregnet når tilfredsstillende data og metoder foreligger.

Klimautslipp fra kapitalforvaltning:

Sporebanken Sør driver ikke kapitalforvaltning i egen regi, og det er derfor ikke relevant å beregne klimautslipp fra dette forretningsområdet.

Scenarioanalyser:

Scenarioanalyser vil, når de foreligger, bli benyttet til å vurdere om konsekvensene av klimarelaterte risikoer og muligheter, og for å avstemme om de er i tråd med bankens strategi og risikorammer.

5.2 Klimagasser (GGH) og tilhørende risikoer for Scope 1, Scope 2, Scope 3 og de relaterte risikofaktorer

Data om bankens status og utvikling med hensyn til klimautslipp (GHG protokoll) og ressursforbruk fremgår av tabellen og figuren under:

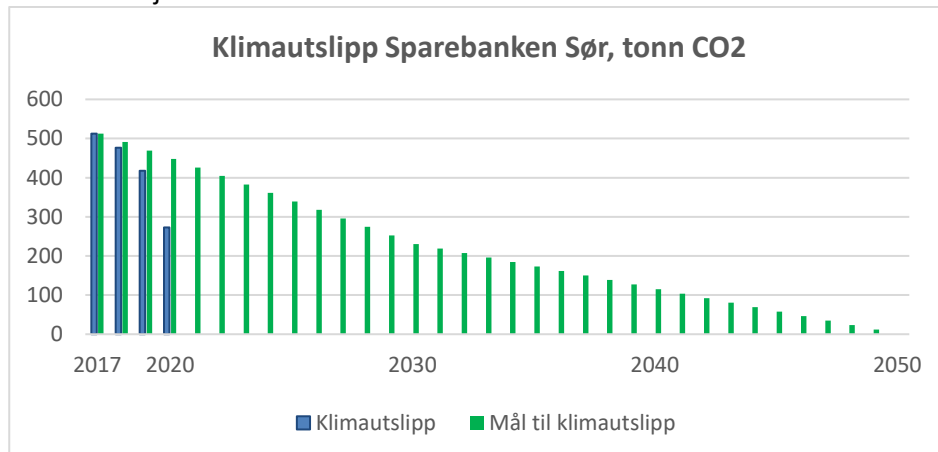
Klimautslipp, tonn CO ₂	2017	2018	2019	2020	2030 mål 55 % red
Klimautslipp Scope 1	33,2	33,2	22,8	19,0	
Klimautslipp Scope 2	333,2	293,5	195,5	181,3	
Klimautslipp Scope 3	146,3	149,7	199,2	72,7	
Sum klimautslipp	512,7	476,4	417,5	273,0	230,7
Antall årsverk	432	434	429	442	
Klimautslipp pr årsverk	1,19	1,10	0,97	0,62	
Oppvarmet areal, m ²	27.498	26.893	23.964	23.004	
Energiforbruk, 1000 kWh pr år	6.845	6.103	5.383	4.926	
Energiforbruk, kWh pr m ²	249	227	225	214	

Bankens klimautslipp er primært knyttet til energiforbruk og reisevirksomhet. Det er startet et arbeid med å kartlegge energiforbruk på bankens eiendomsportefølje, og analysere hvilke tiltak som må iverksettes for å innfri de mål som er satt til klimareduksjon. Når det gjelder reisevirksomhet er denne sterkt redusert i 2020 pga Covid 19, men banken vil fremover redusere reisevirksomheten gjennom gode digitale møteplasser og krav til reisevirksomhet. Banken er i god prosess til å kunne innfri mål til klimautslipp i 2030.

5.3 Måleindikatorer og resultater for å håndtere klimarelaterte risikoer og muligheter

Klimautslipp fra egen virksomhet:

Figuren under viser utviklingen i klimautslipp de siste årene, og hvordan banken er i rute med å innfri mål til klimareduksjoner.

55%* REDUKSJON AV KLIMAUTSLIPP I 2030

*Referanseår 2017

0% KLIMAUTSLIPP I 2050

Klimautslipp fra forretningsområdene:

Banken har pt et begrenset omfang av måleindikatorer og styringsmål for klimautslipp fra forretningsområdene, kfr «Vedlegg 2, Scorekort i Bærekraftrapport 2020», www.sor.no.

Måleindikatorer og styringsmål for risikotoleranse for klimarisiko vil bli videreutviklet løpende. Spesielt vil banken ha fokus på å integrere klimarelaterte måleindikatorer for risiko og muligheter fra EU taksonmien, og fra UNEP PRB når disse foreligger.

6 VIDERE ARBEIDER

Det er nedenfor kort skissert viktige oppgaver i forbindelse med videreutvikling av arbeidet med klimarisiko.

1. Kvalitative og kvantitative analyser i alle relevante forretningsområder for å kartlegge risiko og muligheter i et kort og langsiktig perspektiv.
2. Samle data om klimarisiko til bruk i scenarioanalyser og kvantifisering av fysisk risiko og overgangsrisiko.
3. Utarbeide senarioanalyse når tilfredstillende modeller, data og rammeverk er tilgjengelig.
4. Bygge kompetanse om klimarisiko i hele organisasjonen.
5. Videreutvikle metoder og måleparameter for klimarisiko.
6. Videreutvikle overordnede styringsmål og risikorammer for klimarisiko og integrere disse i bankens rammeverk for risikostyring og risikorapporter.
7. Bygge porteføljer av grønne og bærekraftige aktiviteter, produkter og obligasjoner i alle relevante forretningsområder.
8. Videreutvikle arbeidet med å operasjonalisere klimarisiko i relevante forretningsområder.